

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ
BAŞKANLIĞI

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI 2025-2030

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ
BAŞKANLIĞI

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI 2025-2030

“Köle demek, illa boynuna zincir vurulan
insan demek değildir. Böylesine cüzi ücretler karşısında insanlar
süresiz ve sınırsız şekilde çalışmak zorunda bırakılıyorsa,
bunun adı modern köleliktir.”

Recep Tayyip ERDOĞAN
Türkiye Cumhurbaşkanı

BAKAN SUNUŞU

En basit haliyle çağımızın modern köleliği olarak tanımlayabileceğimiz insan ticareti hem bireyin en temel hak ve hürriyetlerini ihlal eden hem de kamu düzeni ve kamu güvenliği bakımından da büyük tehditler oluşturan bir suç türüdür. İnsanların ticari birer meta olarak alınıp satılabildiği, bedenleri üzerinden kazanç sağlandığı insan ticareti suçu, sınır aşan niteliği ve bu suçtan elde edilen gelirler bağlamında küresel anlamda önemli bir gündem konusu olarak dikkat çekmektedir.

Vatandaş - yabancı, çocuk - yetişkin, kadın - erkek ayrımı gözetmeksizin herkesi hedef alabilen insan tacirleri, eylemleriyle sadece bireyleri değil esasında topyekûn insanlığı mağdur etmektedir. Bu kapsamlı etkisi nedeniyle insan ticaretiyle mücadele başta kamu kurumlarımız olmak üzere topyekûn bir toplumsal mücadeleyi gerektirmektedir. Bu da kaçınılmaz olarak insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması süreçlerinde çok boyutlu ve çok aktörlü iş birliğini ve yakın koordinasyon ihtiyacını gerektirmektedir.

Ülkemizde insan ticaretiyle mücadelede koordinasyondan sorumlu kurumumuz 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi gereğince Göç İdaresi Başkanlığı olup Bakanlığımız nezdinde etkin bir koordinatörlük süreci de yürütülmektedir. Başta kamu kurum ve kuruluşlarımız olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, uluslararası kuruluşların ve üniversitelerin katkı ve katılımları sağlanarak oluşturulan kurumlar arası işbirliği, fikir birliği ve bu şekilde istişare usulüne uygun olarak nihai haline kavuşan Üçüncü Ulusal Eylem Planı Türkiye’de insan ticaretiyle mücadele noktasında kapsamlı ve stratejik bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

Bu noktada Eylem Planımız üç ana hedef ortaya koymakta ve bu hedefler altında stratejiler ve birtakım faaliyetler tablosu sunmaktadır. Birincil hedefimiz insan ticareti ile mücadelede önleme faaliyetlerinin güçlendirilmesi olacaktır. Bu hedef altında suçla mücadele noktasında hem kamuoyunun hem de kurum ve kuruluşlarımızın farkındalık seviyelerinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar yer almaktadır.

Eylem Planının ikinci ana hedefi ise insan ticareti mağdurlarının korunması ve buna yönelik etkin koruma mekanizmalarının kurulmasıdır. Bu suçtan mağdur olmuş insanların ihlal edilmiş olan temel hak ve hürriyetlerine en hızlı biçimde tekrar kavuşabilmeleri, suça maruz kaldıkları süre zarfında uğramış oldukları tahribatı hızlıca iyileştirme ve rehabilite etme çabaları Ulusal Eylem Planımızın son derece önemli amaçlarından birini teşkil etmektedir.

Eylem Planımızın üçüncü ana hedefi ise suçla mücadele noktasında etkin yargılama süreçlerinin oluşturulması, bu konuda gerekli tedbirlerin alınmasını ve hiçbir insan tacirinin cezasız kalmamasına yönelik tedbirlerin geliştirilmesini içermektedir.

Tüm bu hedeflerin etkin bir şekilde ortaya konması amacıyla önümüzdeki beş yıl boyunca, insan ticaretiyle mücadelede kamuoyunun farkındalığının artırılmasını, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlar ile iş birliğinin geliştirilmesini, bu amaçlara uygun mekanizmalar geliştirmeyi önemsemekte ve güçlü bir mücadele mekanizmasının kurulacağını ümit etmekteyiz. Bu vesileyle Türkiye’nin İnsan Ticaretiyle Mücadele Üçüncü Ulusal Eylem Planının hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlarımıza, sürecin koordinasyonunda son derece özverili bir şekilde hazırlıkları yürüten Göç İdaresi Başkanlığının değerli personeline teşekkürlerimi sunarım.

Saygılarımla

Ali YERLİKAYA

Türkiye Cumhuriyeti İşleri Bakanı

EYLEM PLANIMIZ ÜÇ ANA HEDEF ORTAYA KOYMAKTA VE
BU HEDEFLER ALTINDA STRATEJİLER VE
BİRTAKIM FAALİYETLER TABLOSU SUNMAKTADIR.

BAŞKAN SUNUŞU

Sıklıkla modern çağın köleliği olarak nitelendirilen ve insanlık tarihi boyunca çeşitli formlarda süregelen ve mütemadilik kazanan insan ticareti fiili, bireylerin temel hak ve hürriyetleri üzerinde ağır hak ihlallerine yol açmasının yanı sıra, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığını tehdit eden özelliği nedeniyle de yakından takip edilmesi ve önlenmesi gereken suç türlerinden biridir. İnsanları ticari birer meta haline getiren, bedenleri üzerinden kazanç sağlayan, fiziksel, ruhsal ve ekonomik travmaya yol açan, insan bedeninin bütünlüğünü ve dokunulmazlığını hiçe sayan insan ticareti fiili, sınır aşan niteliği, suçtan elde edilen gelirler ve suçun mağdurları bakımından uluslararası toplumun gündeminde kalmaya devam etmektedir.

Ayrım gözetmeksizin herkesi hedef alabilen insan tacirleri, umut ticaretiyle istismar ettikleri insanları uluslararası suç şebekelerinin ağına düşürmekte, insanlar bu ağ içinde uzun yıllar fark edilmeden kalabilmektedirler. Fiilin gerek sınır aşan boyutu gerekse karmaşık yapısı mücadelenin planlı, proaktif ve kapsayıcı bir anlayışla yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Başta kamu kurumlarımız olmak üzere insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması süreçleri çok boyutlu ve çok aktörlü iş birliğiyle ve yakın koordinasyon içinde ele alınmak durumundadır. Keza bugün insan ticareti fiiliyle elde edilen haksız kazanç, suç finansmanı olarak dünyada uyuşturucu ve silah ticaretiyle birlikte anılmaktadır.

Üçüncü Ulusal Eylem Planımızın hazırlık aşamalarında ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımız, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve üniversiteler ile yakın bir işbirliği kurulmuş ve fikir birliği sağlanarak nihai haline kavuşmuş olup Eylem Planı 29/01/2025 tarihinde yapılan Göç Kurulu'nda da kabul edilmiştir.

İnsan Ticaretiyle Mücadele Üçüncü Ulusal Eylem Planı, üç ana hedef ortaya koymaktadır Birincil hedef, insan ticareti fiiliyle mücadelede “önleme” faaliyetlerinin güçlendirilmesidir. İkinci ana hedef, insan ticareti mağdurlarının korunması ve buna yönelik etkin koruma mekanizmalarının kurulmasıdır. Üçüncü ana hedef ise suçun kanıtlarıyla birlikte tüm yönleriyle aydınlatılarak yargılama süreçlerine katkıda bulunulması, tacirlerin hak ettikleri cezayı almaları için yasal düzenlemeler ve idari işlemler konusunda alınabilecek tedbirleri ve atılabilecek adımları belirlemektir.

Önümüzdeki beş yıl boyunca gerek ulusal gerekse uluslararası işbirliği alanında güçlü bir yapının kurulacağından şüphemiz yoktur. Eylem Planı'nın insan ticaretiyle mücadele çalışmalarında başarılı sonuçlara vesile olmasını diliyor, bu vesileyle Türkiye'nin İnsan Ticaretiyle Mücadele Üçüncü Ulusal Eylem Planı'nın hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlarımıza, sürecin koordinasyonunu yürüten Göç İdaresi Başkanlığı personeline şükranlarımı sunuyorum.

Saygılarımla

Hüseyin KÖK
Göç İdaresi Başkanı

ÖNÜMÜZDEKİ BEŞ YIL BOYUNCA GEREK ULUSAL

GEREKSE ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ ALANINDA

GÜÇLÜ BİR YAPININ KURULACAĞINDAN ŞÜPHEMİZ YOKTUR.

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU		04
BAŞKAN SUNUŞU		06
TERİMLER		10
KISALTMALAR		13
GİRİŞ		14
HEDEF 1:	İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE ÖNLEME FAALİYETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	22
STRATEJİ 1.1:	KAMUOYUNUN FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI	23
STRATEJİ 1.2:	KAMU PERSONELLERİNİN FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI	33
STRATEJİ 1.3:	KOLLUK BİRİMLERİNCE ÖNLEYİCİ OPERASYONLARIN ARTIRILMASI	46
STRATEJİ 1.4:	ÇOCUKLARIN KORUNMASI	50
STRATEJİ 1.5:	AFET VE ACİL DURUM ZAMANLARINDA İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE	58
STRATEJİ 1.6:	HİZMET İÇİ EĞİTİM MÜFREDATININ VE EĞİTİMCİ KADROLARININ OLUŞTURULMASI	62
HEDEF 2:	İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE KORUMA FAALİYETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	68
STRATEJİ 2.1:	İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE VE MAĞDURLARIN KORUNMASINDA MEVZUATIN İYİLEŞTİRİLMESİ	70
STRATEJİ 2.2:	İHTİSASLAŞMIŞ SİĞİNMAEVLERİNİN NİTELİĞİNİN VE HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI	77
STRATEJİ 2.3:	İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE ULUSAL YÖNLENDİRME MEKANİZMASININ GÜÇLENDİRİLMESİ	83
STRATEJİ 2.4:	İNSAN TİCARETİNE KONU OLABİLECEK YABANCI UYUKLU HASSAS GRUPLARA YÖNELİK TARAMA FAALİYETLERİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ	94

STRATEJİ 2.5:	İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARINA SUNULAN DESTEK HİZMETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	99
HEDEF 3:	İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE ADLİ YARDIM HİZMETLERİ İLE SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA FAALİYETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ	110
STRATEJİ 3.1:	MAĞDURLARA YÖNELİK ADLİ DESTEKLERİN ARTIRILMASI	111
STRATEJİ 3.2:	İNSAN TİCARETİ SUÇUNUN SORUŞTURMA AŞAMASINDAKİ İLGİLİ AKTÖRLERİN FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI	117
STRATEJİ 3.3:	İNSAN TİCARETİ SUÇUNUN KOVUŞTURMA AŞAMASININ GÜÇLENDİRİLMESİ	124
İZLEME - RAPORLAMA - DEĞERLENDİRME VE BÜTÇE		128
KAYNAKÇA		129

TERİMLER

- » **Cinsel Sömürü:** Kişilerin cinsel bütünlüğüne karşı gerçekleştirilen her türlü hukuk dışı davranış olup bireylerin rızası dışında ekonomik, sosyal veya fiziksel baskı altında cinsel davranışlara zorlanması, fuhuşa teşvik edilmesi veya cinsel hizmetlerinin kötüye kullanılmasıdır.
- » **Çalışma İzni:** Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca resmi bir belge şeklinde düzenlenen ve geçerlilik süresi içinde yabancıya Türkiye’de çalışma ve ikamet hakkı veren izindir.
- » **Çalışma İzni Muafiyeti:** Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca resmi bir belge şeklinde düzenlenen ve geçerlilik süresi içinde yabancıya Türkiye’de çalışma izni almaksızın çalışma ve ikamet hakkı veren belgedir.
- » **Çocuk:** Henüz on sekiz yaşını doldurmamış ve ergin olmamış kişidir.
- » **Çocuk İşçiliği:** Çocukların fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimine zarar veren, eğitim haklarını kısıtlayan veya toplumsal gelişimlerini engelleyen tüm işlerdir.
- » **Geçici Koruma:** Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara sağlanan korumadır (YUKK-Madde 91).
- » **Geri Gönderme Merkezi:** İdari gözetim altına alınan yabancıların barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezlerdir.
- » **Göç:** Yabancıların, yasal yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasadışı yollarla Türkiye’ye girişini, Türkiye’de kalışını ve Türkiye’den çıkışını ve Türkiye’de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı ifade eder.
- » **Göçmen Kaçakçısı:** Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddî menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan; bir yabancıyı ülkeye sokan ya da ülkede kalmasına imkân sağlayan, Türk vatandaşı veya yabancının yurt dışına çıkmasına imkân sağlayan kişidir.
- » **Hedef Ülke:** İnsan ticareti mağdurları için varılacak hedef konumundaki ülkedir.
- » **İkincil Koruma:** Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde; ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak, uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak, olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüdür. (YUKK – Madde 63)

- » **İnsan Ticareti:** Kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınmasıdır. İstismar terimi, asgari olarak başkalarının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içermektedir.
- » **İnsan Ticareti Muhtemel Mağduru:** İnsan ticareti mağduru olan veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan gerçek kişidir.
- » **İnsan Ticareti Mağduru:** İnsan ticareti mağduru göstergelerine yönelik yapılan inceleme sonucunda valiliklerce tanımlaması yapılan Türk vatandaşı ve yabancı gerçek kişiyi ifade eder.
- » **Kaynak Ülke:** Menşe ülke olarak da ifade edilir. İnsan ticareti mağdurunun vatandaşı olduğu ya da uyruğunu taşıdığı ülkedir.
- » **Kölelik:** Başka bir kişinin hayatının mülkiyetini ya da kontrolünü elinde bulundurma, kişiyi zorlama, kişinin hareketin kısıtlanması, ayrılma ya da işverenini değiştirme hakkına sahip olmaması şeklinde tanımlanmaktadır.
- » **Mağdur Destek Hizmetleri:** Düşünme süresinde ve sonrasında mağdurun güvenliği, sağlığı ve özel durumu gözetilerek, bilgilendirme ve rıza esasına dayalı olarak verilen mağdur destek programı ile gönüllü ve güvenli geri dönüş programını ifade eder.
- » **Mağdur Destek Programı:** İnsan ticareti mağduruna düşünme süresi boyunca, mağdurun güvenliği sağlığı ve özel durumu gözetilerek, bilgilendirme ve rıza esasına dayalı olarak verilen barınma, sağlık hizmetlerinden yararlanma, eğitim ve öğretim, psiko-sosyal, hukuki ve sosyal hizmetler ile iş gücü piyasasına erişim, maddi-manevi destek ve tercümanlık hizmeti sağlanması ve buna benzer hizmetleri içeren program ile yargılama sürecinde Adalet Bakanlığı ile koordineli olarak verilecek destek programıdır.
- » **Menşe Ülke:** İnsan Ticaretine maruz kalan kişinin vatandaşı olduğu ya da uyruğunu taşıdığı ülke. (Ayrıca kaynak ülke olarak da anılır).
- » **Mülteci:** Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüdür (YUKK-Madde 61).

- » **Organ ve Doku Ticareti:** Hukuken geçerli bir rıza olmaksızın bir insandan doku veya organ alma, organ veya doku satın alma, satma, satılmasına aracılık etme, hukuka aykırı elde edilmiş organ veya dokuyu saklama, nakletme veya aşılama, belli bir çıkar karşılığında organ veya doku teminine yönelik olarak ilan veya reklam verme veya yayınlama gibi seçimlik hareketle işlenen suçu ifade eder.
- » **Sığınmaevi:** Mağdurun güvenli şekilde barındırıldığı yerdir.
- » **Sömürü:** Bir kimseden veya bir şeyden haksız ve sürekli çıkar sağlamaktır.
- » **Süre:** Bu Ulusal Eylem Planında geçen kısa vade 0-1 yıllık süreyi, orta vade 1-3 yıllık süreyi, uzun vade 3-5 yıllık süreyi ifade etmektedir.
- » **Şartlı Mülteci:** Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüdür. (YUKK – Madde 62)
- » **Tacir:** Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kişidir.
- » **Transit Ülke:** Kaynak ülkeden hedef ülkeye yolculuk sırasında üzerinden geçilen ülke ya da ülkelerdir.
- » **Ulusal Eylem Planı:** İnsan ticaretinin önlenmesi, insan ticaretiyle mücadele ve mağdur koruma süreçlerine ilişkin oluşturulan hedefleri, stratejileri ve faaliyetleri içeren belgedir.
- » **Uluslararası Koruma:** Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsüdür.
- » **Vize:** Türkiye’de en fazla doksan güne kadar kalma hakkı tanıyan ya da transit geçişi sağlayan izindir.
- » **Yabancı:** Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişidir.
- » **Yönetmelik:** İnsan Ticaretiyle Mücadele ve İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Yönetmeliğidir.
- » **Zorla Çalıştırma:** Herhangi bir tehdidin varlığı altında bireylerin isteği dışında çalışmaya veya hizmet etmeye zorlanmasıdır. Bu, ekonomik, sosyal veya fiziksel baskılarla uygulanan tüm çalıştırma biçimlerini kapsar.

KISALTMALAR

CMK	Ceza Muhakemeleri Kanunu
GİB	Göç İdaresi Başkanlığı
GRETA	Avrupa Konseyi İnsan Ticaretiyle Mücadele Eylem Grubu
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İGİM	İl Göç İdaresi Müdürlüğü
md	Madde
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
TCK	Türk Ceza Kanunu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
UEP	Ulusal Eylem Planını
UNODC	Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi
UYM	Ulusal Yönlendirme Mekanizması
YİMER 157	Yabancılar İletişim Merkezi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
YUKK	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

GİRİŞ

İnsan ticareti, tüm dünyayı etkileyen kritik ve karmaşık bir sorun olarak, insan onurunu zedeleyen ve savunmasız bireyleri zorla çalıştırma ve cinsel sömürü gibi çeşitli biçimlerde sömüren bir suçtur. Bireylerin en temel hak ve hürriyetlerini tehdit eden öte yandan kamu düzeni ve güvenliğine yönelik ciddi bir tehdit barındıran insan ticareti suçu uluslararası iş birliği başta olmak üzere kapsamlı bir mücadeleyi gerektirmektedir.

İnsan ticaretiyle mücadele, her şeyden önce bu suçun işlenmesinin önlenmesi, buna rağmen suç işlenmişse zararlarının en aza indirilerek failer hakkında gerekli adli işlemlerin yapılması ve suçtan zarar görenlerin desteklenmesini kapsamaktadır. Bu bakımdan çalışmaların göç, güvenlik, kamu düzeni ve güvenliği, kamu sağlığı, ekonomik ve sosyal politika, istihdam politikası, insan hakları ve suçun önlenmesi gibi birçok farklı alanı kapsayan bütüncül bir yaklaşım temelinde yürütülmesi kaçınılmazdır. İnsan ticaretiyle mücadele alanında azami başarının sağlanması için toplumun tüm kesimlerinde duyarlılığın ve farkındalığın artırılarak topyekün mücadele anlayışının ortaya konması kritik önem taşımaktadır.

Tarihin en eski sömürü biçimlerinden kölelikle ilişkilendirilen ve bu bakımdan modern kölelik olarak da adlandırılan insan ticaretini önlemeye yönelik yirminci yüzyılın başlarından itibaren uluslararası alanda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bunlardan en önemlisi bir insan ticareti tanımı da ortaya koyan BM Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi'ne Ek "İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokol'dür.

Palermo Protokolü olarak da anılan bu uluslararası belgede insan ticareti: "Kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması" olarak tanımlanmaktadır. Tanımın devamında "istismar" teriminden neyin anlaşılması gerektiğine ilişkin açıklamaya da yer verilmektedir. Buna göre istismar, asgari olarak, başkalarının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içermektedir.

Türkiye, Palermo Protokolüne 25 Mart 2003 tarihinde taraf olmuştur. İnsan ticaretiyle mücadele alanındaki bir diğer uluslararası sözleşme olan Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesini ise 19 Mart 2009'da imzalanmış olup, bu Sözleşme 30 Ocak 2016'da TBMM'de kabul edilerek iç hukukumuzda dahil edilmiştir. Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadele alanındaki uluslararası gelişmelere dahil olusunun iç hukuka ve idari yapıya yansımaları olmuştur. Bu alanda taraf olunan uluslararası sözleşmeler iç hukukun bir parçası haline getirilmiş, Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadele alanındaki hukuki ve idari kapasitesi geliştirilmiş ve ulusal yönlendirme mekanizmaları oluşturulmuştur.

Türkiye, başta 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu'nda gerekli düzenlemeleri yaparak Türk Ceza Kanunu'nun 80'inci maddesinde insan ticareti suçunu tanımlanmış ve bu suçun faillerine 8 ilâ 12 yıl arasında ağır hapis cezası ile 10 bin güne kadar adli para cezası verilmesi öngörmüştür. Sonrasında ise Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) ile insan ticareti suçunun mağdurlarına yönelik koruma mekanizmalarının temeli oluşturulmuş ve bu suçun mağdurlarına verilecek ikamet izni, Kanun'da ayrı bir ikamet izni türü olarak yer almıştır.

Kanunlar	Yönetmelikler
5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (md. 80)	Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği (md. 15)
5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu	Karayolu Taşıma Yönetmeliği (md. 4-13)
6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (md. 48-49, md. 55)	Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (md. 72)
3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (md. 1-4)	Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği (d. 12)
6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu (md. 16)	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
492 sayılı Harçlar Kanunu (md. 88)	İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik

Kurumsal anlamda da Türkiye, insan ticaretiyle mücadelede güçlü bir yapı oluşturmuştur. 2013 yılında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kurulması, insan ticaretiyle mücadelenin merkezi bir şekilde koordine edilmesinde önemli bir adım olmuştur. 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Göç İdaresi Başkanlığına dönüştürülen kurum düzenli göç, düzensiz göç ve uluslararası koruma gibi yabancılarla ilgili işlerin yanı sıra vatandaş yabancı ayrımı gözetmeksizin insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasından da sorumlu kılınmıştır.

2013 yılında YUKK ile kurulan Göç İdaresi Başkanlığı Başkanlık bünyesinde insan ticaretiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığı oluşturulmuştur. İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Daire Başkanlığı bu alanda ulusal stratejilerin izlenmesini ve mağdurlara yönelik koruyucu tedbirlerin etkili şekilde uygulanmasını sağlamaktadır. Göç İdaresi Başkanlığı anılan suçla mücadelede ulusal koordinatör kurum olup İçişleri Bakan Yardımcısının başkanlığında her yıl düzenli toplanması öngörülen İnsan Ticaretiyle Mücadele Kurulu marifetiyle koordinasyon görevini yürütmektedir.

Göç İdaresi Başkanlığının yanı sıra Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı Hudut Kapıları ve Göçmen Kaçakçılığı Daire Başkanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığına bağlı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticaretiyle Mücadele Daire Başkanlığı insan ticaretiyle mücadele alanında uzman birimler olarak görevlendirilmiştir.

Türkiye'de insan ticaretiyle mücadele çabalarının genel çerçevesi ise 17 Mart 2016 tarihli 29656 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir. Yönetmelik aynı zamanda Türkiye'de insan ticaretiyle mücadele ulusal yönlendirme mekanizmasının da temelini oluşturmaktadır.

Mevcut durumda insan ticareti suçuna maruz kalan kişiler vatandaş veya yabancı ayrımı gözetilmeksizin il göç idaresi müdürlüklerinde görevli uzman personel tarafından insan ticareti mağduru olarak tanımlanmaktadır. İnsan ticareti mağdurlarına sunulan destek hizmetleri Başkanlığımızca koordine edilmektedir. Mağdur destek hizmetleri, insan ticareti mağdurlarının rehabilitasyonu ile toplumsal yaşama yeniden entegrasyon hususlarını da hedeflemektedir.

Mağdur destek hizmetleri; insan ticareti mağdurlarının sığınmaevlerinde destek programına alınmalarını ve yabancı uyruklu olmaları halinde gönüllü ve güvenli şekilde menşe ülkelerine dönüş sürecinin desteklenmesini ifade etmektedir. Göç İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatına bağlı birimlerinde hizmet veren insan ticareti mağduru sığınmaevlerinde mağdurlara sağlanan başlıca hizmetler şunlardır:

**Güvenli Bir Yerde
Barınma**

**Psiko-Sosyal
Destek**

**Sağlık Hizmetleri ile Sosyal
Hizmet ve Yardımlara Erişim**

**Hukuki Yardıma Erişim ve
Mağdurların Yasal Haklarına
İlişkin Danışmanlık**

**Eğitim ve Öğretim
Hizmetlerine Erişim Konusunda
Rehberlik Yapma**

**Mesleki Eğitim Alması ve
İş Gücü Piyasasına Erişimi
Konusunda Destek Verme**

Tercümanlık Hizmeti

**Vatandaş Olduğu Ülkenin Büyükelçiliği
veya Konsolosluluğuna, Rızası Hâlinde
Bilgi Verme ve Görüşebilme**

**Kimlik Tespiti ve Seyahat
Belgelerinin Temini
Konusunda Yardım**

**Temel İhtiyaçlarını Karşılacak Düzeyde Geçici Maddi Destek Temini Amacıyla
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu Hükümleri Uyarınca
Maddi Destek Konusunda Gerekli Rehberliğin Sağlanması**

Sığınmaevleri insan ticareti mağdurlarının güvenli bir yerde barınması ve mağdur destek programından yararlandırılmasında stratejik rol oynamaktadır. Göç İdaresi Başkanlığına bağlı iki adet sığınmaevi bulunmaktadır.

Türkiye, yıllar içinde insan ticaretiyle mücadelesinde önemli ilerlemeler kaydetmiştir. İnsan ticaretiyle mücadeleye ilişkin ortaya konulan kararlılık doğrultusunda, Ülkemiz Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminde yer alan "İttifak 8.7" hedeflerini yerine getirmek amacıyla 2024 yılında Rehber Ülke olmaya hak kazanmıştır. Rehber Ülke olarak Türkiye, zorla çalıştırma, modern kölelik, insan ticareti ve çocuk işçiliğini sonlandırmaya yönelik etkin tedbirler almayı hedeflemiştir. Yine bu amaçla Ülkemiz diğer ülkelerle iş birliği yapmayı ve bu hedeflere öncelik vermeyi taahhüt etmiştir. Ortaya konulan hedef ve taahhütler çerçevesinde insan ticaretiyle mücadele sahasında alınan tedbirler ve yürütülen çalışmalar yıllık olarak raporlanmaktadır.

İttifak 8.7'nin hedefleri kapsamında insan ticaretinin önlenmesi konusunda öngörülmüş olan faaliyetler şöyledir:

İttifak 8.7'nin hedefleri kapsamında insan ticaretinin önlenmesi konusunda öngörülmüş olan faaliyetler şöyledir:

İnsan Ticaretiyle Mücadele Ulusal Eylem Planı hazırlıkları tamamlanacaktır.

İlgili paydaşların farkındalık ve bilgi düzeyi geliştirilecek, sosyal diyalog anlayışıyla iş birliği ve koordinasyon artırılacaktır

İlgili mevzuatın gözden geçirilmesi sağlanacak, gerekli görülmesi durumunda iyileştirmeler ve yeni düzenlemeler yapılacaktır.

İnsan ticareti mağdurlarına sunulan destek hizmetleri kapasitesinin artırılması, ihtiyaç tespit edilmesi durumunda yeni hizmet modellerinin geliştirilmesi sağlanacaktır."

Ulusal Eylem Planları, Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadelesinde önemli bir fonksiyon icra etmektedir. Politika düzeyinde, Türkiye iki ulusal eylem planını (UEP) kabul etmiştir.

İlk Ulusal Eylem Planı 2003 yılında kabul edilmiş, mağdurlara destek ve yardım sağlanması (sığınmaevlerinin kurulması, tıbbi yardım ve mağdurların güvenli gönüllü geri dönüşü) konusuna ağırlık verilmiştir. Ayrıca mevzuat değişikliği, ihbar hattının kurulması, kolluk kuvvetlerinin eğitimi, farkındalık oluşturulması, veri toplama ve STK'ların desteklenmesi de bu eylem planında yer almıştır.

İkinci Ulusal Eylem Planı ise 18 Temmuz 2009 tarihinde Başbakanlık kararnamesi ile onaylanmıştır. Bu planda ise insan ticaretiyle mücadele, farkındalık oluşturma, mağdurlara yardım ve destek, geri dönüş ve yeniden entegrasyon yardımı, yasal ve idari değişiklikler, teknik destek ve kalite hükümlerine ilişkin strateji ve politikalara odaklanmak üzere ve kurumlar arası iş birliğine ilişkin faaliyetler bulunmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen ilk iki ulusal eylem planında Türkiye'de insan ticaretiyle mücadele alanında idari ve hukuki düzenlemelerin temelleri atılmıştır. 2016 yılında yürürlüğe giren Yönetmelik insan ticaretinin önlenmesi, bu suçla mücadele ve insan ticaretinin süreçlerine ilişkin stratejileri belirlemek üzere ulusal eylem planı hazırlanmasını öngörmektedir. Bu minvalde Üçüncü Ulusal Eylem Planı çalışmaları Göç İdaresi Başkanlığı koordinesinde başlatılmıştır. Bu süreçte ilgili kurum ve kuruluşlarımızla toplantı ve çalıştaylar gerçekleştirilmiş olup öneri ve tavsiyeler doğrultusunda İnsan Ticaretiyle Mücadele Üçüncü Ulusal Eylem Planı hazırlanmıştır. Üçüncü Ulusal Eylem Planıyla önceki eylem planlarıyla temelleri atılan çabaların pekiştirilmesi, uygulamada aksayan tarafların tespit edilerek giderilmesi ve insan ticaretiyle mücadele süreçlerinin güçlendirilmesi hedeflemektedir.

Üçüncü Ulusal Eylem Planı, Türkiye'de insan ticaretiyle mücadelede kapsamlı ve stratejik bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Öyle ki; bu Ulusal Eylem Planı üç ana hedef etrafında yapılandırılmıştır:

1. İnsan Ticaretiyle Mücadelede Önleme Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi

İnsan ticareti riskini azaltmak ve toplumun bu suçun belirtileri ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak için farkındalık kampanyaları, eğitim programları ve bilgilendirme faaliyetleri uygulamak.

2. İnsan Ticaretiyle Mücadelede Koruma Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi

İnsan ticareti mağdurları için destek mekanizmalarını güçlendirmek, onların yeterli barınma, tıbbi bakım, psikolojik destek ve hukuki yardım almalarını sağlamak.

3. İnsan Ticareti ile Mücadelede Adli Yardım Hizmetleri ile Soruşturma ve Kovuşturma Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi

Hukuki çerçeveyi güçlendirerek mağdurlara etkili hukuki çözümler ve temsil sağlamak. İnsan ticareti suçlarını soruşturma ve kovuşturma çabalarını yoğunlaştırmak. Bu sayede, insan ticareti vakalarına ilişkin yargı süreçlerini iyileştirmek, adil ve zamanında yargılama sağlamak.

Üçüncü Ulusal Eylem Planı kapsamlı bir yapıya sahiptir ve insan ticaretiyle mücadelenin tüm yönlerini ele alan üç temel hedef altında tanımlı 14 strateji ve 83 faaliyet içermektedir. Bu stratejiler ve faaliyetler, önleme, koruma, hukuki yardım ve kovuşturma konularında spesifik, uygulanabilir önlemleri içeren bütünsel bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Temel Hedef

Strateji

Faaliyet

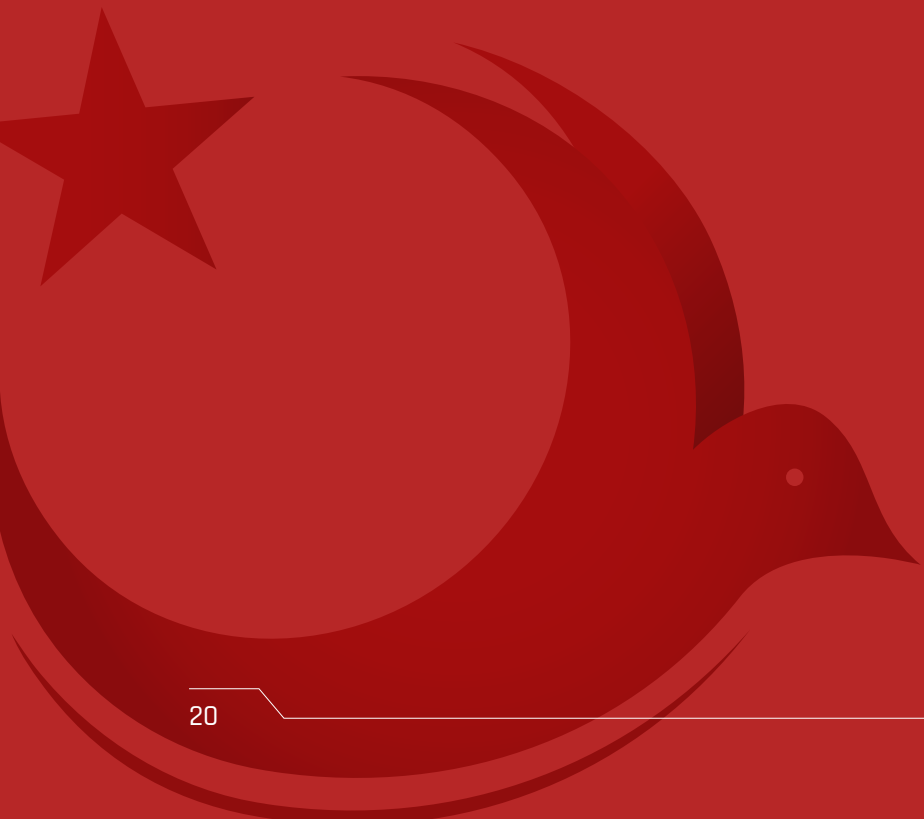

İnsan ticaretiyle etkili şekilde mücadele, toplumun tüm kesimlerinin ortak çabasını gerektirmektedir. Plan, diğer kamu kurumları, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları (STK'lar) ve özel sektörle güçlü ortaklıkların ve iş birliklerinin önemini vurgulamaktadır. Bu, çeşitli paydaşların güçlerini ve kaynaklarını birleştirerek, insan ticaretiyle daha koordineli ve etkili bir şekilde mücadele hedeflenmektedir.

Bu bağlamda eylem planının sayılan üç temel hedefin içinde gömülü olan bir diğer hedefi ise kamu kurumları, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında iş birliği ve iletişimin artırılarak insan ticaretiyle mücadelede güçlü ortaklıkların kurulmasıdır.

Üçüncü Ulusal Eylem Planı, insan ticaretiyle mücadeleye yönelik kapsamlı ve stratejik bir yaklaşımdır. Stratejiler ve faaliyetlerin kombinasyonu yoluyla önleme, koruma, hukuki yardım ve kovuşturmayı ele alarak ve çeşitli paydaşlar arasında iş birliğini teşvik ederek Türkiye, insan ticaretiyle kapsamlı şekilde mücadele etmeyi amaçlamaktadır. Tarihsel bağlam ve devam eden gelişmeye vurgu, geçmiş deneyimlere ve güncel ihtiyaçlara dayalı stratejileri uyarlama ve iyileştirme taahhüdünü yansıtmaktadır.

Üçüncü Ulusal Eylem Planı, Türkiye'nin insan ticareti suçuyla mücadele ve bu suçun mağdurlarının desteklenmesindeki kararlılığını ortaya koymaktadır. Tüm paydaşların iş birliği ve ortak çabaları, bu planda belirlenen hedeflere ulaşmak için vazgeçilmezdir. İnsana karşı işlenebilecek en ağır suçlardan biri olan insan ticareti suçuna karşı uluslararası hukuk ve medeniyet değerlerimiz temelinde bugüne kadar yürüttüğümüz faaliyetleri, birlikte çalışarak uluslararası topluma örnek teşkil edecek şekilde daha da ileriye taşınması amaçlanmaktadır.

HEDEF 1

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE
ÖNLEME FAALİYETLERİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ

HEDEF 1:**İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE ÖNLEME FAALİYETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ**

İnsan ticaretiyle mücadelenin en önemli bileşeni önleme faaliyetleridir. Önleme faaliyetleri, her şeyden önce insan ticareti suçunun oluşumuna zemin hazırlayan dinamiklerle mücadeleyi gerektirmektedir. Bu noktada toplumun tüm kesimlerinin ilgi ve desteğinin insan ticaretiyle mücadele sürecine katılması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda önleme faaliyetlerinin temel amacı, suç konusunda toplumun tüm kesimlerinde farkındalığın artırılması, bununla birlikte kişilerin bu suçu işlemelerine engel olmak amacıyla yasal ve operasyonel caydırıcı mekanizmaların oluşturulmasıdır.

İnsan ticaretiyle mücadelede, proaktif bir yaklaşım için önleme faaliyetlerine ağırlık verilmesi gerekmektedir. İçeriği bakımından insan ticaretiyle mücadele oldukça geniş bir çalışma sahasına hitap etmektedir. Bu bakımdan önleme faaliyetleri mümkün olduğunca kapsayıcı, ilgili tüm kamu kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün aktif katılımını sağlayacak şekilde planlanmalıdır.

İnsan ticaretiyle mücadeledeki önemi, öncelik sıralamasındaki yeri ve kapsamı itibarıyla eylem planının ilk bölümünde önleme faaliyetlerine yer verilmiştir. Eylem planının önleme faaliyetlerinin yazımında küresel ve ulusal istatistiklerden, ilgili kurumların taşra teşkilatlarından alınan vakalardan yararlanılmış olup ayrıca İsveç, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya ve Avustralya'nın ulusal eylem planları incelenmiştir.

Eylem planında önleme faaliyetleri kapsamında altı temel strateji belirlenmiştir. Bunlar:

**Kamuoyu
Farkındalığının
Artırılması**

**Kamu Personelinin
Farkındalığının
Artırılması**

**Kolluk Birimlerince
Önleyici Operasyonların
Artırılması**

**Çocukların
Korunması**

**Afet ve Acil Durum
Dönemlerinde İnsan
Ticaretiyle Etkin Mücadele**

**Hizmet İçi Eğitim
Müfredatlarının ve Eğitimci
Kadrolarının Oluşturulması**

STRATEJİ 1.1**KAMUOYUNUN FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI**

İnsan ticareti suçu, toplumun hemen tüm kesimlerini hedef alan bir suç türüdür. Toplumların kültürel pratiklerine kolaylıkla sirayet edebilmesi dolayısı ile ayırt edilmesi oldukça zordur. Bu sebeple kamuoyunun bu konuda bilinçlendirilmesi gerek ihbar mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekse suçun oluşmasının önlenmesi açısından oldukça önem taşımaktadır.

Bu kapsamda, insan ticaretiyle mücadele konusunda kamuoyunun farkındalığının artırılması amacıyla dokuz faaliyet saptanmıştır. Burada temel amaç başta özel sektör ve hassas gruplar olmak üzere çeşitli araç, kampanya ve mekanizmalarla toplumun farklı kesimlerinin insan ticaretiyle mücadele konusunda bilinçlendirilmesidir.

Faaliyet 1.1.1:

Meslek birliklerinin ve temsil ettikleri meslek gruplarının insan ticareti konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Muhtemel insan ticareti mağdurları ile karşılaşması olağan mesleklerin başında kuaförler, berberler, terziler (gelinlik ve abiye dikenler), otel çalışanları (resepsiyonistler, kat görevlileri vb.), ulaşım sektöründe çalışanlar (taksi, otobüs şoförleri vb.), eğlence ve turizm sektöründe çalışanlar ile emlak sektöründe aracılık faaliyeti yapanlar gelmektedir. Bu sebeple söz konusu meslek gruplarının bilgilendirilerek hem ihbar ağının güçlendirilmesi hem de bu alanlarda ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin engellenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Göç İdaresi Başkanlığı ile ilgili Bakanlıkların iş birliğiyle meslek birliklerine ziyaretler gerçekleştirilecektir. Bilgilendirme materyalleri hazırlanarak üretilen materyaller ilgili meslek gruplarına ulaştırılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Gerçekleştirilen ziyaret sayısı, üretilen bilgilendirici materyal sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

İlgili Kurum:

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Faaliyet 1.1.2:**Özel istihdam bürolarının insan ticaretiyle mücadele bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.****Açıklama:**

İş Kanunun 90'ıncı maddesi gereğince iş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmeleri ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık görevi, Türkiye İş Kurumu ve bu hususta izin verilen özel istihdam bürolarınca yerine getirilmektedir. Özel istihdam bürosu, iş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmesine ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık yapmak ve/veya geçici iş ilişkisi kurma faaliyeti yürütmek üzere Kurum tarafından izin verilen gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan büroları ifade etmektedir. Ayrıca işgücü piyasasında güvenceli esnekliği sağlamayı amaçlayan 20/5/2016 tarih ve 6715 sayılı "İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile özel istihdam bürolarına belirli şartlar dâhilinde geçici iş ilişkisi kurma yetkisi tanınmıştır.

Mevcut durumda 746 özel istihdam bürosu faaliyet göstermektedir. Bunlardan 49'unun geçici iş ilişkisi yetkisi bulunmaktadır.

Türkiye İş Kurumu Kanununun 17'nci maddesine göre özel istihdam bürolarının faaliyetlerine ve geçici iş ilişkisine yönelik inceleme, denetim ve teftiş Bakanlık iş müfettişleri tarafından yapılmaktadır. İş Kanunu'nun 7'nci maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi uyarınca "Kuruma yapılan şikâyet bildirimleri incelenmek üzere Bakanlığımız Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına iletilir. Bu durumda özel istihdam büroları, istenilen her türlü bilgiyi vermek ve bu bilgilerin doğruluğunu ispata yarayan defter, kayıt ve belgeleri ibraz etmek zorundadırlar. Ayrıca özel istihdam büroları hakkında bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde, İş Kanunu ile Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır. Mezkûr Kanunun 20'nci maddesinde ise Kurumdan izin almadan iş ve işçi bulmaya aracılık yapan gerçek veya tüzel kişilere ve Kurumdan izin almamasına veya yetkisi iptal edilmesine rağmen geçici iş ilişkisi düzenleyen gerçek veya tüzel kişilere idari para cezası uygulanacağı" düzenlenmiştir.

Yöntem:

Özel istihdam büroları il göç idaresi müdürlükleri kanalıyla yüz yüze ve hazırlanacak olan bilgilendirme materyalleri aracılığıyla insan ticareti olgusu, insan ticareti suçu ve bu suç için öngörülen cezalar hakkında bilgilendirilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Bilgilendirme yapılan özel istihdam bürosu sayısı, üretilen bilgilendirici materyal sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu

Faaliyet 1.1.3:

Halk eğitim merkezleri aracılığıyla insan ticaretiyle mücadele konusunda kamuoyunun bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Millî Eğitim Bakanlığı'nın yaygın eğitim hizmeti vermek üzere açtığı en geniş örgütlenmeye sahip kurumları halk eğitim merkezleridir. Bütün illerde ve bazı ilçelerde halk eğitim merkezleri bulunmaktadır. Bakanlığa bağlı 1.001 halk eğitim merkezi bulunmakta olup bu merkezlerin her ay ortalama 1 milyon vatandaşa kurslarla erişme imkânı vardır. Halk eğitim merkezleri okuma yazma kurslarının yanı sıra meslek edindirme kursları da vermektedir.

Yöntem:

İl göç idaresi müdürlükleri tarafından halk eğitim merkezleri eğitimcilerine ve program katılımcılarına yönelik eğitim veya seminer programları düzenlenecektir. Akabinde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından il milli eğitim müdürlüklerine verilecek talimatla süresi Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenecek seminer programları düzenlenerek bilgilendirme faaliyetlerinin kursiyerlere yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Temel prensip, insan ticaretiyle mücadele kapsamında düzenlenen seminer programının halk eğitim merkezlerinin standart uygulamaları arasına girerek devamlılık sağlanmasıdır.

Seminer programlarının içeriğinin ve bu kapsamda oluşturulacak bilgilendirme materyallerinin Millî Eğitim Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığınca oluşturulması planlanmıştır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Gerçekleştirilen eğitim/seminer programı sayısı, üretilen materyal sayısı, eğitim alan kişi sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.1.4:

Sivil toplum kuruluşlarının personelinin ve gönüllülerinin insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Sivil toplum kuruluşları faaliyet sahaları, hareket kabiliyetleri ve kolay erişilebilirlikleri bakımından insan ticaretiyle mücadelede stratejik aktör konumundadır. Özellikle kadın, çocuk, engelliler, sığınmacılar gibi hassas veya kırılgan gruplara ilişkin faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşlarının insan ticaretiyle mücadelede kritik rol üstelenebileceği değerlendirilmektedir. Bu bakımdan sivil toplum kuruluşlarının bilgi ve farkındalığının artırılarak insan ticaretiyle mücadeleye ortak edilmelerinin önleyici faaliyetler bağlamında kamuoyu farkındalığının artırılmasına ivme kazandıracağı öngörülmektedir.

Yöntem:

Sivil toplum kuruluşu personeline/gönüllülerine eğitim ve/veya seminer programları düzenlenecek, bilgilendirici materyaller hazırlanarak ilgililerine dağıtılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Gerçekleştirilen eğitim/seminer programı sayısı, üretilen materyal sayısı, eğitim alan kişi sayısı, ulaşılan kişi sayısı, ulaşılan STK sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü

Faaliyet 1.1.5:

Spor müsabakaları ve sanat etkinlikleri aracılığıyla kamuoyunun insan ticaretiyle mücadele konusunda bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.

Açıklama:

Spor müsabakaları ve sanat etkinlikleri geniş kitlelere ulaşma ve toplumsal meselelere kamuoyunun dikkatini çekme bakımından elverişli bir ortam sunmaktadır. Söz konusu etkinlikler aracılığıyla insan ticaretiyle mücadele konusunda kamuoyunun dikkatinin çekilmesi, farkındalık yaratılması hedeflenmektedir.

Yöntem:

Spor ve sanat etkinliklerinde pankartlar, afişler ve videolar aracılığıyla insan ticaretiyle mücadele konusu kamuoyunun gündemine taşınacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Faaliyet yapılan etkinlik sayısı, üretilen/ dağıtılan materyal sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Faaliyet 1.1.6:

İnsan ticareti konusunda üniversitelerde bilgilendirme faaliyetleri yürütülecek ve insan ticaretiyle mücadele konusuna akademik ilgi artırılacaktır.

Açıklama:

Üniversiteler insan ticaretiyle mücadele konusunda kamuoyunun bilgi ve farkındalığının artırılmasına katkı sağlayacak önemli merkezlerdir. Bu çerçevede üniversitelerin insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığının artırılması bu konuda kamuoyu farkındalığının artırılmasına doğrudan veya dolaylı olarak ciddi katkılar sağlayacaktır. Bununla birlikte insan ticareti olgusuna yönelik akademik ilginin artmasının da insan ticaretiyle mücadelede kamuoyu farkındalığının artırılması stratejisi için önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Yöntem:

Üniversitelerde insan ticaretiyle mücadele temalı stantlar açılacak, seminerler düzenlenecektir. İnsan ticareti konusunda lisansüstü çalışmalar teşvik edilecektir. İnsan ticareti konusunda bir ulusal/uluslararası konferans organize edilecektir. Göç araştırmalarına yönelik bölüm ya da merkezleri bulunan üniversitelerin müfredatlarına insan ticareti konusunun dahil edilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İnsan ticareti ile mücadele konusunda yükseköğretim kurumlarında yapılan çalışma sayıları, açılan stant sayısı, düzenlenen seminer/konferans/panel vb sayısı, lisansüstü programda çalışılan tez sayısı, konuya ilişkin açılan ders sayısı, söz konusu çalışmaları yapan yükseköğretim kurumu sayısı, ders alan öğrenci sayısı, program yapılan üniversite sayısı, yapılan program sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu

İlgili Kurum:

Üniversiteler, Akademiler

Faaliyet 1.1.7:

Ortaöğretim kurumlarında demokrasi ve insan hakları dersinin eğitim içeriğine insan ticaretiyle mücadele konusu dâhil edilecektir.

Açıklama:

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi verilerine göre dünyada insan ticareti suçuna konu olan grupların başında kadınlar ve çocuklar gelmektedir. Çocukları hedef alan bu suç tipinin başlıca görülme biçimleri dilendirme, suçta kullanma, çocuk satışı ve cinsel sömürüdür.

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim çocukların özellikle sanal ortamda tedarik süreçlerini hızlandırmıştır. Bu da çocuk sömürüsünün yıllara göre giderek artan bir seyir göstermesine neden olmuştur. Bizzat çocukları hedef alan bu suça karşı doğrudan çocukların bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları eğitim müfredatlarının da güncellenmesi ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda liselerde okutulan demokrasi ve insan hakları dersinin eğitim içeriğine uygun bir formda insan ticareti suçunun da eklenmesi öngörülmektedir.

Yöntem:

Bu kapsamda akademik destek de alınarak Göç İdaresi Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak eğitim içerikleri gerekçeli olarak nihai kararın verilmesi amacıyla Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına iletilir. Başkanlığın uygun görmesi halinde demokrasi ve insan hakları dersinin içeriğine insan ticareti suçu da dahil edilir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim içeriğinin hazırlanması, ders içeriğinin güncellenmesi

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.1.8:

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı ibadet ve kurs yerlerinde insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgilendirme faaliyetleri yürütülecektir.

Açıklama:

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı ibadet ve kurs yerleri toplumsal meselelerde kamuoyunun dikkatinin çekilmesinde ve bilinçlendirilmesinde önemli merkezlerdir. Genç-yaşlı, kadın-erkek toplumun farklı kesimlerine hitap edebilme etki ve kabiliyeti Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı ibadet ve kurs yerlerini insan ticaretiyle mücadelede stratejik noktalar olarak öne çıkarmaktadır. İbadet ve kurs yerlerinde toplumun farklı kesimlerine insan ticaretiyle mücadele konusunda yapılacak bilgilendirmelerin kamuoyu farkındalığının artırılmasını, dolayısıyla insan ticaretinin önlenmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Yöntem:

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı kurs ve ibadet yerlerinde pankartlar, afişler ve broşürler aracılığıyla insan ticaretiyle mücadele konusuna kamuoyunun dikkati çekilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Faaliyet yürütülen kurs ve ibadet yeri sayısı, dağıtılan materyal sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Diyanet İşleri Başkanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.1.9:

Türkiye’de bulunan yabancılardan hassas gruplar arasında yer alanlar insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgilendirilecektir.

Açıklama:

Kimi yabancı uyruklu kişilerin kırılgan gruplar arasında yer almaları nedeniyle insan ticaretine konu olma riskleri daha fazladır. Özellikle zorunlu nedenlerle göç etmek zorunda kalanlar, bu gruplar arasındaki özel ihtiyaç sahipleri, düzensiz göçe konu olan kadınlar ve beraberindeki çocuklar önemli risk kategorileridir. Bu bakımdan söz konusu hedef grupların insan ticareti algusu ve acil yardım mekanizmaları hakkında bilgilendirilmeleri karmaşık göç hareketlerinin görüldüğü ve aynı zamanda kaynak, transit ve hedef ülke olan Türkiye’de insan ticaretinin önlenmesi bakımından kritik önemdedir.

Yöntem:

Hedef grup olarak belirlenen yabancılar (hassas gruplar) aile ve sosyal hizmetler il müdürlükleri, il göç idaresi müdürlükleri, ilgili alandaki sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütler aracılığıyla insan ticareti konusunda yüz yüze ve basılı / görsel materyaller aracılığıyla bilgilendirilecektir. Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sunulan sosyal yardım ve sosyal hizmetlerden yararlanan yabancılara yönelik bilgilendirmeler yapılacaktır.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Yapılan görüşme sayısı, dağıtılan materyal sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

İlgili Kurum:

Uluslararası Kuruluşlar, Sivil Toplum Kuruluşları

STRATEJİ 1.2**KAMU PERSONELLERİNİN FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI**

İnsan ticaretiyle mücadelenin ön cephesinde muhtemel mağdurlarla karşılaşma olasılığı yüksek olan kamu personeli yer almaktadır. Konusu bakımından çok geniş bir alana hitap eden bu hususta ilgili tüm kamu personelinin bilgi ve farkındalığının artırılması insan ticaretiyle mücadelenin kilit taşı konumundadır.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 12'nci maddesinde mağdurlarla karşılaşma ihtimali yüksek kamu kurum ve kuruluşlarının görevlilerine farkındalık artırıcı eğitim verilmesi hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda insan ticaretiyle mücadele alanında proaktif bir yaklaşım benimsenerek oluşabilecek mağduriyetlerin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Böylece muhtemel mağdurlarla karşılaşacakları varsayılan meslek gruplarının insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalıklarının artırılarak hem mağdurların tespitinin artırılması hem de suçla mücadelede etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda önleme faaliyetlerinin sürdürülebilir olması adına öncelikle her kurumda insan ticaretiyle mücadele konusunda eğitimciler yetiştirilerek kurumların bu konudaki bilgi ve tecrübe aktarımını kendilerince devam ettirmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte insan ticareti olgusunun ilgili kurumların eğitim müfredatlarına dahil edilerek bilginin kurumsallaşması öngörülmektedir.

Faaliyet 1.2.1:

Kaymakam adaylarının insan ticareti konusundaki hizmet içi eğitim içeriği güncellenecek, kaymakamların insan ticareti konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

İl İdaresi Kanunu'nun 32'inci maddesine göre Kaymakam, ilçe sınırları içinde bulunan genel ve özel kolluk kuvvet teşkilatının amiri olup suç işlenmesini önlemek, kamu düzeni ve güvenliğini sağlamak için gerekli tedbirleri almakla görevlidir.

Bununla birlikte Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 265'inci maddesi (a) fıkrasındaki "Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşlarının eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulamasını takip etmek" görevi İçişleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığına verilmiştir.

Hali hazırda kaymakam adaylarının hizmet içi eğitim müfredatında insan ticareti suçuna yer verilmiş olsa da eğitim içeriğinin insan ticaretiyle mücadelenin dört temel alanı olan önleme-koruma-soruşturma ve kovuşturma-iş birliği bölümlerini de içerecek şekilde genişletilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yöntem:

Eğitim Dairesi Başkanlığı koordinesinde aday kaymakamların insan ticareti konusundaki eğitim içeriği gerekli kapsayıcılığı sağlayacak şekilde güncellenecektir. İl göç idaresi müdürlükleri tarafından, her ilde, görevdeki kaymakamlara yönelik düzenli ve planlı bilgilendirme faaliyetleri yürütülecek, seminerler düzenlenecektir.

Ayrıca merkez ve taşra teşkilatında görevli mülki idare amirlerine Uzaktan Eğitim Sistemi, İçişleri e-Akademi üzerinden video konferans yöntemi ile eğitimler verilecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim müfredatının güncellenmesi, bilgilendirme yapılan kaymakam sayısı

Sorumlu Kurum:

İçişleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.2:

Kolluk kuvvetlerinin asayiş, terörle mücadele, siber suçlar, sınır birimlerine insan ticaretiyle mücadele ve insan ticareti suçu hakkında ileri düzey eğitimler düzenlenecektir.

Açıklama:

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı insan ticareti suçuyla mücadelede öncü kurumlar arasındadır. Görev ve sorumluluk alanları itibarıyla insan ticareti suçuyla ve muhtemel mağdurlarla en önce ve en sık karşılaşma ihtimali bulunanlar kolluk personelidir. Bizzat insan ticaretiyle mücadeleden sorumlu birimlerin yanı sıra özellikle göçmen kaçakçılığı, asayiş, terörle mücadele, siber suçlar ve sınır yönetiminde görevli birimler de insan ticaretiyle mücadelenin ayrılmaz birer parçasıdır. Bu nedenle Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bahse konu birimlerinde görev yapan personelinin insan ticareti olgusu, insan ticaretiyle mücadele yöntemleri ve insan ticareti suçu hakkında teferruatlı bilgi sahibi olması, uzmanlığını ilerletmesi gerekmektedir. Kolluk personelinin uzmanlığının artırılmasının insan ticaretiyle mücadeleye ivme kazandıracağı açıktır.

Yöntem:

Alanında uzman kamu personeli ve akademisyenlerin katılımıyla kurumların tespit ettiği veya ilgili personelin ihtiyaç duyduğu tematik konularda ileri düzey eğitimler düzenlenecektir. Bu eğitimlerde insan ticareti konusunda hukuki çerçeveyi anlamlandırma, mağdur tespiti, zorla çalıştırmanın belirtileri, doğru müdahale yöntemleri ve mağdurlarla etkili iletişim kurma hakkında da bilgilendirmeler yapılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.3:

Çarşı ve mahalle bekçilerinin hizmet içi eğitim müfredatlarına insan ticareti konusu eklenecek ve bekçilere yönelik bilgilendirme faaliyeti yürütülecektir.

Açıklama:

Emniyet Genel Müdürlüğünde istihdam edilecek aday çarşı ve mahalle bekçilerine verilecek dersler, mesleki ihtiyaç ve gelişmelere göre hazırlanıp, Polis Akademisi Başkanlığı Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulunun görüşü alınarak, Polis Akademisi Başkanının teklifi, Emniyet Genel Müdürlüğünün onayı ile yürürlüğe girmektedir. Temel ve hazırlayıcı eğitimlerde kullanılacak eğitim-öğretim müfredatı ise Polis Akademisi Başkanlığı Eğitim ve Öğretim Yüksek Kurulunun kararıyla belirlenmektedir.

Aday çarşı ve mahalle bekçilerine verilen temel ve hazırlayıcı eğitimi pekiştirmek, mesleki ve genel bilgilerini artırmak ve hizmette daha başarılı olmalarını sağlamak gayesiyle kadrolarınca/atandıkları birliklerce düzenlenecek hizmet içi/görev başı eğitimin müfredatı Başkanlıkça/Komutan Yardımcılığınca belirlenir ve kadrolarına/atandıkları birliklere bildirilir. Eğitimlerin sonuçları Başkanlık/Komutan Yardımcılığına bildirilmektedir.

Yöntem:

Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde görev alacak çarşı ve mahalle bekçilerinin hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti suçunun dahil edilmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte çarşı ve mahalle bekçilerine görev başı eğitim kapsamında insan ticareti suçuna yönelik bilgilendirme faaliyeti hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda halihazırda bekçilerin görev başı eğitimlerinde eğitimcilik yapan personel arasından uygun görülenler eğitici olarak belirlenir. Eğitimcilerin eğitimi Polis Akademisi tarafından verilir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim müfredatının güncellenmesi, eğitimcilerin belirlenmesi ve eğitici eğitimi verilmesi, eğitim alan çarşı ve mahalle bekçisi

Sorumlu Kurum:

Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.4:

İş müfettişlerinin denetim süreçlerinin güçlendirilmesi amacıyla insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığının artırılması sağlanacaktır.

Açıklama:

Zorla çalıştırma insan ticareti suçunun yaygın örneklerinden birisidir. Ayrıca iş gücü piyasasındaki kimi sektörlerde insan ticareti vakaları daha sık görülebilmektedir. Gerek emeğin istismar edilmesi yoluyla gerekse kimi sektörlerdeki çalışma ortamının yarattığı potansiyel riskler bakımından bireylerin insan ticaretine konu edilmesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılacak tespitler insan ticaretiyle mücadelenin ayrılmaz bir parçası konumundadır. Bu bakımdan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teftiş birimlerinde görevli iş müfettişlerine insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalık sağlanması, bu alanda uzmanlıklarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yabancıların çalıştığı sektörler ile muhtemel insan ticareti mağduru olabilecekleri sektörlerin programlı teftiş kapsamına alınması suçla mücadeleye ivme kazandıracak değerlendirilmiştir.

Yöntem:

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının programlı teftişlerinin belirlenmesinde; çocuk işçiliğinin, yabancı uyruklu çalışanların ve muhtemel insan ticareti mağdurlarının yoğun olabileceği değerlendirilen sektörler dikkate alınacaktır. Bu doğrultuda iş müfettişlerine yönelik eğitim/seminer programları düzenlenecek, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti suçunun da dâhil edilmesi sağlanacaktır. Çocuk işçiliği, yabancı çalışanlar ve muhtemel insan ticareti mağdurlarının görülebileceği sektörler programlı teftişler kapsamına alınacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Hizmet içi eğitim müfredatının güncellenmesi, eğitim/seminer sayısı ve çocuk işçiliği, yabancı uyruklu çalışanlar ve muhtemel insan ticareti mağdurlarının görülebileceği alan/sektörler dikkate alınarak programlı teftişlerin belirlenmesi sağlanacaktır.

Sorumlu Kurum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.5:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti konusu dahil edilecek, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kadın konukevleri, şiddet önleme ve izleme merkezleri, çocuk bakım kuruluşları ve sosyal hizmet merkezlerinde çalışan personele insan ticareti konusunda eğitim verilecektir.

Açıklama:

Temel görevleri; sosyal ve kültürel dokudaki aşınmalara karşı aile yapısını ve değerlerini korumak, sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, çocukları her türlü ihmal ve istismardan koruyarak sağlıklı gelişimini temin etmek, çocuklara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamak olan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, görev ve sorumluluk sahası açısından toplumun en hassas gruplarıyla çalışmaktadır. Bu sebeple gerek önleme gerekse koruma faaliyetleri kapsamında oldukça önemli görevleri bulunmaktadır. Bu çerçevede sürdürülebilir bir farkındalık yaratmak için Bakanlığın saha personelinin eğitilmesi ve hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti suçunun eklenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personeline Göç İdaresi Başkanlığı tarafından eğitici eğitimi verilecek ve bu eğitimciler aracılığıyla Bakanlığın merkez ve taşra personeline yönelik eğitim programları düzenlenecektir. Bakanlık personelinin hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti olgusunun eklenmesi sağlanacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Eğitimci sayısı, eğitim alan personel sayısı, eğitim sonrasında oluşturulan tespit ve şikâyet mekanizmalarının etkinliği

Sorumlu Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.6:

Bakanlık ve bağlı, ilgili, ilişkili kuruluşlarında görev alan denetim ve teftiş personelinin hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti konusu eklenecek, teftiş birimlerinin insan ticareti olgusu ve insan ticareti suçu hakkında bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Bilindiği üzere rehberlik ve teftiş birimleri Bakanlıkların görev alanına giren faaliyet ve işlemlerle ilgili teftiş, inceleme ve soruşturmaları yürütmek, gerekli önlemleri almak veya aldirmek üzere görevlerini ifa etmektedirler.

İnsan ticareti suçu toplumun her kesiminde karşılaşılabilecek bir suç olup özellikle görevleri gereği çeşitli sektörlerin teftişinden sorumlu rehberlik ve teftiş birimlerinin bu suç hakkında farkındalığının oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Yöntem:

Akademisyen desteği ve Göç İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda rehberlik ve teftiş birimlerinin hizmet içi eğitim müfredatlarının oluşturulması, Göç İdaresi Başkanlığınca ilgili Bakanlıklara eğitici eğitimi verilmesi ve böylece sürdürülebilirliğin sağlanması amaçlanmıştır. İnsan ticareti suçunun eğitim kurumlarında müfredata eklenmesi konusunda kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar yapılması, bağımsız bir dersin yanı sıra öğrenme çıktılarına eklenmesi planlanmıştır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim içeriğinin oluşturulması, eğitim-seminer sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Üniversiteler

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Faaliyet 1.2.7:

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve diğer eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin ve rehber öğretmenlerin/psikolojik danışmanların insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Çocuklar, yaşları ve savunmasızlıkları nedeniyle insan ticaretine karşı daha büyük risk altındadır. Birleşmiş Milletler verilerine göre dünya genelinde insan ticareti mağdurlarının 3'te 1'ini çocuklar oluşturmaktadır. Eğitim çağındaki çocuklar zamanlarının büyük kısmını okullarda geçirmektedir. Bu nedenle eğitim-öğretim döneminde çocuklar ailelerinden çok öğretmenlerle temas halindedir. Dolayısıyla okullar insan ticaretiyle mücadelenin ayrılmaz bir bileşeni durumundadır.

Bu faaliyetteki temel amaç okul ve diğer eğitim kurumu yöneticilerinin ve rehber öğretmenlerin/psikolojik danışmanların bu alanda farkındalıklarının artırılması, risk altındaki çocukların tespiti-nin yapılabilmesidir.

Yöntem:

Seminer programlarının içeriği ve bu kapsamda oluşturulacak bilgilendirme materyalleri Millî Eğitim Bakanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığına oluşturulacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenecek sayıda, 81 ilde görevli okul yöneticileri ve rehber öğretmenlere/psikolojik danışmanlara eğitici eğitimi programı kapsamında eğitimlere yönelik eğitimler hayata geçirilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Seminer müfredatının güncellenmesi, eğitici rehber öğretmen/psikolojik danışman sayısı, eğitim alan okul yöneticileri sayısı, eğitim alan rehber öğretmen/psikolojik danışman sayısı, öğretmen sayısı ve branşları

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler

Faaliyet 1.2.8:

Sağlık Bakanlığı personelinin insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu'nun doğal üyesi olan Sağlık Bakanlığının insan ticaretiyle mücadelede gerek önleme gerekse koruma alanında iki önemli rolü bulunmaktadır. Önleme alanında özellikle muhtemel mağdurlar ile karşılaşma olasılığı yüksek meslek grubunda yer almaları sebebiyle sağlık çalışanlarının insan ticaretiyle mücadelede bilgilerinin ve farkındalıklarının artırılması önem taşımaktadır. Özellikle bazı bulguların (örneğin cinsel yolla bulaşan hastalıklar vb.) sağlık personeli tarafından yapılacak/yaptırılacak muayene ve tetkiklerle ortaya çıkarılabileceği düşünüldüğünde sağlık personelinin mağdur tespit sürecindeki rolü daha iyi anlaşılacaktır.

Sağlık Bakanlığının bir diğer sorumluluk alanı ise korumadır. Tespit edilen mağdurların sağlık hizmetleri İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 32'nci maddesi kapsamında yürütülmektedir. Bu kapsamda gerek önleme gerekse koruma alanında iş birliği ortağı olan Sağlık Bakanlığı personelinin konu hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olması ve duyarlılığının en üst noktaya çıkarılması gerekmektedir.

Yöntem:

Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda verilen kadına yönelik şiddetle mücadele eğitim müfredatına insan ticareti suçunun da eklenmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim müfredatının güncellenmesi, eğitim sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Sağlık Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.9:

Gümrük muhafaza memurlarının insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Gümrük kapıları göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti suçunun işlenebileceği noktalar arasındadır. İnsan ticareti suçunun icrasında uluslararası bir sınırın geçilmesi söz konusu olduğunda tacirin ve mağdurun temas edeceği noktalar gümrük alanları yani sınır kapıları ya da sınır bölgeleridir. Deniz ve hava limanlarıyla kara sınırlarındaki gümrük kapılarında ve diğer gümrüklü yer ve sahalarında giriş ve çıkış yapan kişi, eşya ve taşıtların kontrol ve muhafazası ile işlemlerinin yapılmasından sorumlu gümrük muhafaza memurları bu yönüyle de ilk temas birimleri olmaktadır. Bu bakımdan gümrük muhafaza memurlarının insan ticareti suçuna dair bilgi sahibi olması ve bu konuda duyarlı davranmasını sağlanması oldukça önemlidir.

Yöntem:

Gümrük muhafaza memurlarının hizmet içi eğitim programlarına insan ticareti konuları dahil edilecektir. Ayrıca il göç idaresi müdürlükleri tarafından hedef gruplara yönelik eğitim/seminer programları düzenlenecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Gümrük muhafaza memurlarının hizmet içi eğitim programına insan ticareti konusunun dahil edilmesi, düzenlenen eğitim/seminer sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Ticaret Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.10:**Zabıtalara insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.****Açıklama:**

Dilencilik, başlangıçta yoksulluk üzerine bir kültür veya yaşam biçimi olarak değerlendirilirken; sonuçları yönünden insanlığa karşı suçların işlenmesine zemin hazırlayan ve bu suçlarda araç-sallaştırılan, kamu düzeni ve güvenliği açısından tehdit noktasına gelen bir fiildir. Dilencilik özellikle çıkar amaçlı suç örgütleri tarafından çocukları, kadınları ve zihinsel ve bedensel olarak kendini savunamayacak durumda bulunanları; ekonomik sömürü (zorla çalıştırma), organ ve doku ticareti, cinsel sömürü, suçta kullanma gibi insan ticareti suçunun farklı görülme biçimlerine karşı savunmasız bırakmaktadır.

Dilencilik bedensel ve ruhsal bakımdan kendini koruyamayacak kişileri hedef aldığına suç boyutuna taşınmaktadır. Dilencilik Türk Hukukunda farklı alanlarda düzenlenmiş olsa da bununla ilgili maddi yaptırım öngören iki esas düzenleme bulunmaktadır. İlki, Kabahatler Kanunu diğeri ise Türk Ceza Kanunu'dur.

Suçla etkin mücadele ve kamu düzeni ve güvenliğini tesis etme bağlamında dilencilik faaliyetinin ilgili kanunların hangi maddeleri kapsamında değerlendirileceği şüphesiz failin alacağı ceza bakımından olduğu kadar suçla etkin mücadele açısından da önem arz etmektedir. Bu nedenle Kabahatler Kanunu kapsamında dilencilere ilk müdahale birimi olan zabıta personelinin bu konuda duyarlı hale getirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Yöntem:

Sürdürülebilir bir eğitim sistemi için zabıtalara hizmet içi eğitim müfredatlarına insan ticareti suçunun eklenmesi gerekmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği koordinasyonunda belirlenecek yeterli sayıda kişiden oluşan bir gruba eğitici eğitimi verilerek eğitimci kadrosu oluşturulacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim müfredatının güncellenmesi, eğitimci sayısı, eğitim alan zabıta personeli sayısı

Sorumlu Kurum:

Türkiye Belediyeler Birliği, Belediyeler

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.11:

Yurt dışı temsilciliklerimizde çalışan personelin insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

İnsan ticaretiyle mücadelenin önemli bileşenlerinden biri olan sınır güvenliğinin bir unsuru da vizedir. Nitekim Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 15'inci maddesinin altıncı fıkrasında "İnsan ticaretine konu olan veya olabilecek alanlarda çalışan ya da çalışacak yabancılar adına süre uzatma başvurusu dâhil yurt içinden çalışma izni başvurusu yapılamaz. Bu yabancılar adına çalışma izni başvuruları, vatandaşları oldukları veya yasal olarak bulundukları ülkedeki Türk dış temsilciliği aracılığıyla yapılır" hükmü düzenlenmiştir.

Buna göre büyükelçilik, konsolosluk çalışanları ve yine kamu kurumlarımızın elçilik görevlileri ile yurt dışında faaliyet gösteren vize aracı kurumlarında görevli personelin bilgilerinin artırılarak vize iş ve işlemlerinde insan ticaretine dair hususların dikkate alınmasını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca Göç İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanacak kılavuzun vize işlemlerinde görev alabilecek kariyer memurlarına verilen yurt dışı tayin öncesi eğitimler sırasında da kullanılması öngörülmektedir.

Yöntem:

Göç İdaresi Başkanlığınca hazırlanacak kılavuzlar Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla tüm yurt dışı temsilciliklerimize ulaştırılacaktır. Bu kılavuzlar elektronik ortamda paylaşılacak, erişim kolaylaştırılacaktır. Ayrıca vize değerlendirme süreçlerindeki zorunlu adımlar arasına "İnsan ticareti yönünden değerlendirme" de eklenecektir. Ayrıca insan ticaretine kaynaklık eden ülkeler belirlenerek bu ülkelerde görev yürüten/yürütecek olan konsolosluk personeline yüz yüze veya çevrim içi eğitimler verilecek, personelin değişiklik süreleri de göz önünde bulundurularak bu eğitimler periyodik olarak düzenlenecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Kılavuz hazırlanması, dağıtılan kılavuz sayısı, yapılan eğitim/toplantı/seminer sayısı

Sorumlu Kurum:

Dışişleri Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.2.12:

Diyanet İşleri Başkanlığı personelinin insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Diyanet İşleri Başkanlığı gerek ibadet ve kurs yerleri aracılığıyla gerekse de personelinin etki imkân ve kabiliyeti bakımından toplumsal meselelerde kamuoyunun bilinçlendirilmesinde önemli bir fonksiyon icra etmektedir. Genç -yaşlı, kadın-erkek toplumun farklı kesimlerine hitap edebilme etki ve kabiliyeti Diyanet İşleri Başkanlığını insan ticaretiyle mücadelede stratejik bir kurum olarak öne çıkarmaktadır. Din görevlileri aracılığıyla ibadet ve kurs yerlerinde toplumun farklı kesimlerine insan ticaretiyle mücadele konusunda yapılacak bilgilendirmelerin kamuoyu farkındalığının artırılmasına dolayısıyla insan ticaretinin önlenmesine kayda değer katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Yöntem:

İl göç idaresi müdürlükleri iş birliği dahilinde müftülükler tarafından hedef gruplara yönelik eğitim/seminer programları düzenlenecektir. Diyanet personelinin yararlanması amacıyla bilgilendirici materyaller hazırlanarak kullanımlarına sunulacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim/seminer sayısı, katılımcı sayısı, hazırlanan/dağıtılan materyal sayısı

Sorumlu Kurum:

Diyanet İşleri Başkanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

STRATEJİ 1.3

KOLLUK BİRİMLERİNCE ÖNLEYİCİ OPERASYONLARIN ARTIRILMASI

Tarihin hiçbir dönemi, içinde bulunduğumuz dönem kadar tehditlerin çeşitlendiği, farklılaştığı, sınırların ortadan kalkıp tehditlerin küreselleştiği bir karaktere sahip olmamıştır. Bu tabloya ek olarak içinde bulunduğumuz coğrafyada yaşanan sosyo-ekonomik gelişmeler ve siyasi istikrarsızlıklar da ilave riskleri ve sorunları beraberinde getirmektedir.¹

İnsan hareketliliğinin, bilim ve teknolojinin, gelir adaletsizliklerinin sürekli artan bir ivmesinin olması suçların da niteliksel olarak değişimine neden olmaktadır. İnsan ticareti suçu da bu durumdan farklı olarak değerlendirilemez.

İnsan ticareti kavramı statik bir kavram olarak durağan bir olguyu ifade etmemektedir. Nitekim kölelik ve benzeri uygulamalarda görüldüğü üzere öncelikle iş gücünün sömürülmesi olarak başlayan görünüm şekilleri, kadın ticareti ve dolayısıyla zorla fuhuş ve sonrasında ise çocuğun istismarına evrilmiştir. İnsan ticareti, uluslararası toplumun dikkatini ilk olarak kadın ve çocukların sömürüye konu edilmesiyle çekmişse de günümüzde insan ticaretiyle mücadele mekanizmaları, yaş grubu/cinsiyet gibi kriterlerle sınırlı tutulmaksızın geliştirilmektedir.

Suç yöntemlerinin özellikle tüm sosyo-ekonomik, bilimsel, teknolojik gelişmelere uyum sağlaması şüphesiz önleme faaliyetlerinin de aynı ölçüde çeşitlenmesi gerekliliğini doğurmaktadır. Suçun işlenmesinden sonraki süreç, suçluların cezalandırılması ve mağdurların güvenliklerinin sağlanması bakımından önemli olmakla birlikte daha da önemlisi bütün suçlar için geçerli olan önleme amaçlı çalışmalarla suçun işlenmesinin önüne geçilebilmesidir. Bu da suçun kaynağına, suça yol açan kök nedenlere inilmesini zorunlu kılmaktadır.

[1] İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü. (2021). 2021 Faaliyet Raporu.

Faaliyet 1.3.1:

Kolluk birimlerince insan ticaretine konu olabilecek sektörlerde izleme, denetim ve operasyonlar sıklaştırılacaktır.

Açıklama:

Her ne kadar özne, yöntem ve araçlar farklılaşsa da insan ticareti suçunun belirli mecralarda ve sektörlerde yoğunlaştığı bilinmektedir. Söz konusu sektör, mekân ve yerlere yönelik kontrol ve denetimlerin artırılması, yapılacak takiplere bağlı olarak veya şüpheli durumlarda operasyonların sıklaştırılması insan ticareti suçunun önlenmesinde etkili olacaktır.

Yöntem:

Eğlence, dinlenme ve barınma sektörlerinde denetim ve operasyon sayıları artırılacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim/seminer sayısı, katılımcı sayısı, hazırlanan/dağıtılan materyal sayısı

Sorumlu Kurum:

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.3.2:

İnsan ticaretine konu olabilecek dijital platformlara yönelik sanal denetimler artırılacaktır.

Açıklama:

İnsan ticareti suçu özellikle internetin yaygın kullanımıyla yeni tedarik yöntemleri üretebilmektedir. Sosyal medya aracılığıyla veya çevrim içi alışveriş platformları üzerinden verilen sahte iş ilanları veya çocukların internet üzerinden oynadıkları oyunlar vasıtasıyla kişilerin tedariklerinin sağlanması günümüzün güncel tedarik yöntemleri arasına girmiştir. Örnek vakalar incelendiğinde insan ticareti suçunun işlenmesinde klasik tedarik yöntemlerinin yanı sıra dijital platformların sıklıkla kullanıldığı, klasik tedarik yöntemlerinden uzaklaşıldığı görülmektedir.

Yöntem:

Kolluk birimlerince sanal devriye sıklıkları artırılacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Sanal devriye sayısı, tespit edilen riskli vaka sayısı, mağdur sayısı ve hakkında işlem başlatılan web sayfası sayısı

Sorumlu Kurum:

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.3.3:

Sınır kapılarında insan ticareti vakalarını önleyici tedbirler güçlendirilecektir.

Açıklama:

Pasaport Kanunu uyarınca Türk vatandaşları ile yabancıların Türkiye'ye girebilmek ve Türkiye'den çıkabilmek için yolcu giriş-çıkış kapılarındaki polis makamlarınca işlemlerinin bitirilmesi zorunludur. Bununla birlikte Türkiye'ye giriş veya Türkiye'den çıkış işlemleri sırasında Türkiye'ye giriş, Türkiye'de kalış veya Türkiye'den çıkışlarıyla ilgili bir ihlal, engel, sorun olduğu tespit edilen yabancılar havalimanlarındaki il göç idaresi müdürlüklerinin ilgili birimlerine yönlendirilmektedir. Bu bakımdan hudut kapılarında görevli genel kolluk ile il göç idaresi müdürlükleri personeli insan ticareti suçunun, insan ticareti mağduru vakalarının tespiti bakımından kritik temas noktaları olmaktadır.

Egemenlik gücünün ulaştığı en uç noktalar olması bakımından sınır faaliyetleri yasal ya da yasal olmayan durumun ortaya çıkarılabileceği yerler olup erken evrede önlem alınmasını sağlayabilecek özellik taşımaktadır. Keza insan ticareti suçu sınır aşan örgütlü suçlar arasında yer aldığından, sınır kontrolleri salt belge kontrollerinin yapıldığı yerler olarak görülmemelidir. Sınır kontrol mekanizmalarıyla mütemadi bir suça el konulabileceği gibi, henüz işlenmemiş ancak suça yol açma potansiyeli olan insan hareketliliğinin önüne geçilebilmektedir. Bu nedenle sınır personelinin insan ticaretiyle mücadele alanında geniş bir perspektife sahip olması, suçun uluslararası boyutu dahil işleme biçimi ve sonuçları hakkında bilgilendirilmesi oldukça kıymetlidir.

Yöntem:

Sınır kapılarında görev yapan personele yönelik bilgilendirici materyaller/kılavuzlar hazırlanarak kullanımlarına sunulacaktır. İl emniyet müdürlükleri ve il göç idaresi müdürlükleri tarafından hudut kapısında görev yapan personele insan ticareti konulu eğitimler düzenlenecektir. Sınır kapılarında şüpheli vakalarla ilgili detaylı inceleme ve risk analizleri artırılabilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Üretilen/dağıtılan materyal sayısı, düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü

STRATEJİ 1.4

ÇOCUKLARIN KORUNMASI

Yasa dışı evlat edinme, cinsel sömürü, erken yaşta ve zorla evlilik, dilencilik yaptırma, çocukların birtakım suçların işlenmesinde veya silahlı çatışmalarda kullanılması gibi günümüzde sık rastlanan sömürü biçimleri, insan ticaretinin çocuklar üzerinden gerçekleştirilme şekilleridir. Bir sömürü biçimi olarak çocuk işçiliğine ayrı bir paragraf açmak gerekmektedir. Çocuk işçiliği, çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltten, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar veren işlerde çalıştırılmaları olarak tanımlanmaktadır. Daha geniş bir ifadeyle çocuklar için zihinsel, fiziksel, toplumsal ya da ahlaki açılardan tehlikeli ve zararlı işler, okula düzenli devam etmelerini engelleyerek eğitimlerini aksatmalarına veya okullarından erken ayrılmalarına yol açacak işler ve çocukların okula devam ederken uzun süren ve ağır işlerde çalıştırılmaları “çocuk işçiliği” kavramı altında değerlendirilmektedir.² Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisine göre insan ticaretinin görülme biçimlerinden olan “suçta kullanma” en fazla çocukları hedef alan bir sömürü biçimidir. Çocuklar genellikle zorla dilendirme, silahlı faaliyetlere katılma, uyuşturucu kuryeliği yapma, hırsızlık-gasp yaptırma gibi suç faaliyetlerinde kullanılmaktadır.³ Suça sürüklenen çocukların ilk göstergeleri olarak eğitim hayatından kopma veya eğitim hayatında akademik başarısızlık öne çıkmaktadır. Bu konuda çocuğun okuldaki akademik başarısı kadar psikolojik durumunu da takip etmekten sorumlu rehber öğretmenlere sorumluluk düşmektedir. Çocukların sömürülmesine neden olan etkenlerin başında işlevsiz aileler⁴ gelmektedir. Bununla birlikte yoksulluk, eğitim hayatına erişim imkânının olmaması veya kısıtlanması ile kültürel uygulamalar, çocuk ticaretinin başlıca nedenleri arasındadır. Özellikle ergenlik dönemine giren çocuklar bu dönemde ilgi çekme, beğenilme, kabul görme ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yanlış tercihlerde bulunabilmektedirler. İçinde bulunduğumuz çağın sağladığı imkânlar göz önünde bulundurulduğunda bu riskler giderek artmaktadır. Ne yazık ki sanal ortamda olumsuz olan pek çok davranış, oyunlar, diziler, kısa videolar aracılığıyla özendirici şekilde servis edilmekte ve çocuklar farkında olmadan suç ortamına çekilebilmektedir. İnternet kullanımı ve sanal tehditler çocukların insan ticaretine konu edinilmesi bakımından sanal risklerin artmasına ve tedarik yöntemlerinde internetin yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Bu strateji başlığı altında ailelerin bilinçlendirilmesi, çocukların farkındalıklarının artırılması, çocukların suçta kullanılmasını önleme ve çocukların örgün eğitim-öğretim ortamında kalmalarını sağlayacak faaliyetlerin planlanması ve hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

[2] Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2021). Türkiye’de Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Programı (2021-2025).)

[3] Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). (t.y.). İnsan Ticareti ve Suç.

[4] Ebeveynlerden biri ya da her ikisinin bağımlılık durumunun olması (alkol, uyuşturucu, kumar, işkoliklik, aşırı yeme vs. gibi) Ebeveynlerden biri ya da her ikisinin kontrol aracı olarak tehdit ve/veya fiziksel şiddet uygulaması, Çocukların diğer aile üyelerine uygulanan şiddete şahitlik etmesi, Çocuğun ebeveynler tarafından ebeveynlerin duygusal ya da fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sömürülmesi. (bir ebeveyni korumaya, teselli etmeye mecbur kalmak gibi), Ebeveynlerin çocuğun duygusal, fiziksel, finansal ihtiyaçlarını karşılayamaması/karşılamaması, Ebeveynlerden birinin ya da her ikisinin de aşırı kontrolcü, manipülasyoncu bir tavırda olması. (dini, finansal, politik ya da kişisel konularda olabilir.), Bu konularla ilgili çocukta büyük beklentilerin olması ve kuralların hiç esnemenen uygulanması, Aile içi cinsel istismar, Ebeveynlerin birbiriyle küsüp uzun süre konuşmaması, Birbirleriyle ya da çocuklarıyla rekabet eden anne-babalar, Ailenin diğer üyeleriyle ilişki kuramayan ve bu ilişkisizlik hakkında ötekileri suçlayan anne-babalar.

Faaliyet 1.4.1:

Çocukların insan ticaretine konu edilmesi hakkında veliler bilinçlendirilecektir.

Açıklama:

Aile; içinde bulunduğu toplumun değer yargılarını, kültürünü, gelenek ve göreneklerini yansıtan, ayrıca kendi içinde özel bir düzeni olan, çevresiyle iletişim içerisinde olan bir kurum olarak tanımlanabilir. Aile çocuğun ilk sosyal deneyimlerini kazandığı yerdir. Çocukların gelişiminde aile yol gösterici ve kuralları öğretici rol oynar.

Çocukların insan ticaretine konu edilmesinin nedenleri irdelendiğinde başat faktörün işlevsiz aileler olduğu görülmektedir. İşlevsiz kalmış ailelerin çocukları aile ortamlarında karşılaştığı madde bağımlılığı, fiziksel şiddet, aile içi istismar gibi durumlara maruz kalmaları nedeni ile çocuklar insan ticareti suçuna karşı daha savunmasız hale gelmektedir.

Yöntem:

Okul yönetimleri tarafından çocukların insan ticaretine konu edilmesi hakkında veliler okullarda bilgilendirilecektir. Ayrıca bu bilgilendirmelerde içeriğine zorla çalıştırmanın çocukları nasıl etkilediği, bu durumu tespit etme yöntemleri, çocukların insan ticaretine karşı korunmasına yönelik aile içi önlemler, çocukların zorla çalıştırılma riski altında olduklarında başvurabilecekleri destek mekanizmalarının (sosyal hizmet merkezleri, ihbar hatları vb.) tanıtılması gibi hususlara da yer verilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Bilgilendirme faaliyeti yapılan okul sayısı/bilgilendirilen veli sayısı

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı

Faaliyet 1.4.2:

Çocuklara yönelik internetin güvenli kullanımı hakkında bilgilendirme çalışması yapılacaktır.

Açıklama:

İnternet kullanımı, 6-15 yaş grubundaki çocuklar için 2013 yılında %50,8 iken 2024 yılında %91,3 olmuştur. Türkiye İstatistik Kurumunun 2024 verilerine göre çocukların interneti en yaygın kullanım amaçları arasında oyun oynama ve paylaşım sitelerinde video izleme gelmektedir.

Çocukların ve gençlerin gelişimleri ve çağın gereklerine uyumları için internete erişimlerinin yasaklanmasının etkili bir yöntem olmadığı aşikârdır.⁵ Öte yandan sosyal bir etkileşim alanı olan sosyal medyanın ve internet aracılığıyla oynanan oyunların çocuklar arasında yaygın kullanımı çocuklar üzerinden menfaat elde etme arzuları olan kötü niyetli kişiler için de bir fırsat alanı yaratmaktadır. Bu alandaki bilgisizlikleri çocukları savunmasız bırakabilmekte ve telafisi mümkün olmayan sonuçlara yol açmaktadır. Bu sebeple konunun suçla olan ilişkisini de ortaya koyacak biçimde çocukların internetin güvenli kullanımı hakkında bilinçlendirilmesi planlanmaktadır.

Yöntem:

Millî Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda çocukların sanal ortamda kendilerini korumaları ve burada işlenebilecek suçlara karşı farkındalıklarının artırılması amacıyla okullarda seminerler ve bilgilendirici materyaller aracılığıyla öğrenciler bilinçlendirilecektir. Bilgilendirme faaliyetlerinde kullanılacak içerikler çocukların yaş gruplarına göre belirlenecektir. Ayrıca internetin güvenli kullanımı ve potansiyel riskler konusunda kamuoyunun yakından tanıdığı isimlerin dahil edileceği kısa eğitici videolar yapılması planlanmıştır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Çocukların yaşlarına ve gelişimlerine uygun bilgilendirme materyallerinin oluşturulması, gerçekleştirilen faaliyet sayısı, ulaşılan okul ve öğrenci sayısı, eğitici videoların hazırlanması

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

[5] Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). İlkokul Veli Yayınları

Faaliyet 1.4.3:

Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Millî Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda ilkokul, ortaokul ve liselerde çocukların suça sürüklenme riskine karşı okullarda bilgilendirme çalışması yapılacaktır.

Açıklama:

Terörle Mücadele Kanunu'nun 1'inci maddesinde terör tanımı cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemler olarak tanımlanmış olup aynı Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında yukarıda sayılan amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiğinde Türk Ceza Kanunu'nun 80'inci maddesinde yer alan insan ticareti suçunun da terör suçu sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda çocukların suça sürüklenmeleri bağlamında başta terör faaliyetlerinde olmak üzere, hırsızlık veya uyuşturucu ticareti yaptırma gibi alanlarda kullanılarak insan ticareti mağduru olmalarının önüne geçilmesi amacıyla Jandarma Genel Komutanlığı Çocuk Büro Amirlikleri, Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Büro Amirlikleri ile Göç İdaresi Başkanlığı İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığınca Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenecek okullarda bilgilendirme faaliyetleri yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem:

Millî Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığı tarafından çocukların suça sürüklenmelerini önlemek amacıyla bilgilendirme faaliyetleri yapılması amaçlanmıştır. Bilgilendirme yapılacak içeriklerin çocukların yaşlarına göre belirlenerek ilgili birimlerle paylaşılması planlanmıştır. İçerikler Millî Eğitim Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı ve üniversitelerden katılım sağlayacak uzmanlardan oluşturulacak bir heyet tarafından hazırlanacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Gerçekleştirilen faaliyet sayısı, ulaşılan okul ve öğrenci sayısı

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

Faaliyet 1.4.4:

Okula devam etmeyen çocuklarla ilgili izleme ve önleme çalışmaları yürütülecektir.

Açıklama:

Okula devamsızlık fiziksel, psikolojik ve toplumsal birçok etmenden kaynaklanabilen ve öğrencinin akademik başarısını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülen istenmeyen bir öğrenci davranışdır. Devamsızlığın nedenleri ise sağlık, akran zorbalığı, aile içi sorunlar, maddi imkansızlıklar, erken yaşta evlilik, çocuk işçiliği ve çevresel faktörler olabilmektedir. Dolayısıyla devamsızlık da çocukların korunması ve insan ticaretiyle mücadele bakımından titizlikle takip edilmesi gereken bir unsurdur.

Bu kapsamda özellikle okul yöneticileri, rehber öğretmenler veya sınıf rehber öğretmeni tarafından risk altında olduğu değerlendirilen çocukların okula devamsızlıklarının daha büyük bir soruna dönüşmeden önlenmesi amacıyla etkin ve hızlı bir takip sisteminin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Risk altında olduğu, okul devamsızlığı nedeniyle sosyal yardıma veya sosyal hizmet müdahalesine ihtiyacı olduğuna yönelik okul idarelerince ön değerlendirmesi yapılan çocukların takibinin yapılması amacıyla e-okul bilişim sistemi ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sistem entegrasyonunun sağlanarak çocukların sistem üzerinden takibi yapılacaktır.

Okul risk haritaları yolu ile risk altında olduğu değerlendirilen çocukların takibi il illi eğitim müdürlüklerince planlanacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Sistemlerin entegrasyonu, yapılan hane ziyareti sayısı, okula kazandırılan çocuk sayısı

Sorumlu Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı

Faaliyet 1.4.5:

Refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocukların korunmasına ilişkin tedbirler güçlendirilecektir.

Açıklama:

Refakatsiz çocuklar (aynı zamanda refakatsiz küçükler olarak da adlandırılırlar) her iki ebeveyninden ve diğer akrabalarından ayrılmış ve yasayla veya gelenek yoluyla ona bakmakla sorumlu bir kişi tarafından bakılmayan çocuklardır. Ailesinden ayrı düşmüş çocuklar ise her iki ebeveyninden veya önceki yasal veya geleneksel vasisinden (diğer akrabalarından olması şartı aranmaksızın) ayrılmış kişilerdir. Bu yüzden bu kişiler arasında diğer yetişkin aile üyeleri tarafından refakat edilen çocuklar da olabilmektedir.⁶

Çocuk Koruma Kanunu'na göre ilgili mahkeme tarafından hükmedilen koruyucu ve destekleyici tedbirler çerçevesinde refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocuklarla ilgili hizmetler yürütülmektedir.

Söz konusu çocuklar hassas durumları nedeniyle insan ticaretine konu olma bakımından yüksek risk grubu altındadır. Koruma altındaki bu çocukların barınmakta oldukları merkezlerden ayrılmaları veya yanlış kişilere teslimi telafisi zor sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle refakatsiz veya ailesinden ayrı düşmüş çocukların korunmasına ilişkin tedbirlerin güçlendirilmesi insan ticaretinin önlenmesi için kritik önemdedir.

Ayrıca doğal afetlerin yaşandığı dönemlerde refakatsiz çocuk ve ailesinden ayrı düşmüş çocukların korunması da son derece kritik bir öneme sahip olup bu dönemlerde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile AFAD'ın yakın iş birliği içerisinde çalışması son derece önem arz etmektedir.

Yöntem:

Çocukların korunmasına ilişkin olarak sorumlu ve ilgili kurumların kurumsal kapasiteleri güçlendirilecek, mevzuatın iyileştirilmesine yönelik ihtiyaç duyulan çalışmalar yapılacak ve uygulamadaki sorunlar giderilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Kurumsal kapasitenin artırılması, mevzuatın iyileştirilmesine yönelik ihtiyaç duyulan çalışmaların yapılması, uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi

Sorumlu Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı

[6] Uluslararası Kızılhaç Komitesi. (2014). *Refakatsiz ve Ailesinden Ayrı Düşmüş Çocuklar'a İlişkin Kurumlararası Rehber İlkeler*.

Faaliyet 1.4.6:

Çocuk yaşıta evlilik dahil erken evlilikler ile zorla evliliklerin önlenmesine ilişkin tedbirler artırılacaktır.

Açıklama:

Günümüzde evlilik yaşı giderek yükselse de erken yaşıta ve zorla evlilikler hâlen sorun olmaya devam etmektedir. Bu durum; kız çocuklarına yönelik kadın ve erkek rollerine ilişkin kalıp yargıları pekiştiren ve onların eğitimlerine engel olan, sağlıklarını tehlikeye atan ve onları şiddet ve yoksulluk riskine maruz bırakan kadın erkek eşitsizliğinin bir yansımasıdır .

“Zorla evlilik”, iki kişiden en az birinin evlilik için tam ve özgür rıza göstermediği evlilik türüdür. Zorla evlilik farklı şekillerde olabilir. İnsan ticareti, görücü usulü ile yapılan rızaya aykırı evlilikler, “kız kaçırma”, vatandaşlık elde etmek amacıyla yapılan evlilikler ve mağdurun tam ve bilgilendirilmiş olarak rıza gösterme kapasitesinden yoksun olduğu evlilik biçimlerinin hepsi zorla evlilik örneğini teşkil etmektedir.

Erken yaşıta ve zorla evlilikler insan ticareti suçuna zemin hazırlayabilmekte yahut bizzat insan ticaretinin aracı olabilmektedir. Bu nedenle insan ticaretiyle mücadelede erken yaşıta ve zorla evliliklerin önlenmesine ilişkin tedbirlerin artırılması gerekmektedir.

Yöntem:

Erken yaşıta ve zorla evlilikler konusunda kurumlar arası koordinasyon ile kamu-STK iş birlikleri güçlendirilecek, evlendirme işlemlerinden sorumlu kurumların personeline insan ticareti konusunda farkındalık eğitimleri düzenlenecek. Topluma yönelik bilinçlendirme kampanyaları yürütülecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Yapılan program sayısı, üretilen içerik-materyal sayısı/ ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

İlgili Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Belediyeler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği

[7] Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (t.y.). *Çocuk Yaşıta Evlilik*.

Faaliyet 1.4.7:**Çocuk işçiliğinin önlenmesine ilişkin tedbirler artırılabacaktır.****Açıklama:**

Çocuk işçiliği; çocukları çocukluklarını yaşamaktan alıkoyan, potansiyellerini ve saygınlıklarını eksiltken, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine zarar veren işlerde çalıştırılmaları olarak tanımlanmaktadır. Daha geniş bir ifadeyle çocuklar için zihinsel, fiziksel, toplumsal ya da ahlaki açılardan tehlikeli ve zararlı işler, okula düzenli devam etmelerini engelleyerek eğitimlerini aksatmalarına veya okullarından erken ayrılmalarına yol açacak işler ve çocukların okula devam ederken uzun süren ve ağır işlerde çalıştırılmaları "çocuk işçiliği" kavramı altında değerlendirilmektedir.⁸

Çocuk işçiliğinin sektörlere göre dağılımında tarım açık arayla en büyük paya sahiptir; dünyadaki çocuk işçilerin %70'i ve mutlak sayı olarak 112 milyonu tarım sektöründe çalışmaktadır. Hizmet sektöründe 31.4 milyon, sanayi de ise 16.5 milyon çocuk çalışmaktadır. 5 ila 11 yaş arasındaki çocuklar, çocuk işçilerin en büyük kısmını oluşturmaktadır. Çocuk işçilerin %48'i 5-11 yaş grubunda, %28'i 12-14 yaş grubunda, %25'i de 15-17 yaş grubunda bulunmaktadır.⁹

Çocuk işçiliğini önlemeye yönelik uluslararası toplumu bağlayıcı düzenlemeler bulunmakta olup Türkiye bu kapsamda birçok uluslararası sözleşmeyi onaylamış ve bunları temel alan ulusal düzenlemeleri yürürlüğe koymuştur. Bu noktada mevzuatta yer alan hususların sahaya ve uygulamaya yansıtılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Yöntem:

Çocuk işçiliği ile mücadele kapsamında önleyici faaliyetler geliştirilecek, programlar oluşturulacaktır. İlgili kamu kurumlarının, sosyal tarafların, meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve işverenlerin çocuk işçiliği ve insan ticaretiyle mücadele konularındaki farkındalığı artırılacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Çocuk işçiliğinin önlenmesi konusunda gerçekleştirilen etkinlik sayısı, üretilen içerik-materyal sayısı, ulaşılan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

İlgili Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği

[8] Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2021). Türkiye'de Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Programı (2021-2025).)

[9] Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (2021). Global Estimates 2020: Trends and the Road Forward.

STRATEJİ 1.5

AFET VE ACİL DURUM ZAMANLARINDA İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE

İnsanlar için fiziksel, ekonomik, sosyal ve çevresel kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen, etkilenen topluluğun yerel imkân ve kaynaklarını kullanarak baş edemeyeceği doğa veya insan kökenli olayların sonuçlarına afet denilmektedir. Afet yönetimi ise; afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması amacıyla, afet öncesinde, afet sırasında ve afet sonrasında alınması gereken önlemlerin ve yapılması gereken çalışmaların planlanması, yönlendirilmesi, koordine edilmesi, desteklenmesi ve etkin olarak uygulanabilmesi için toplumun tüm kesimlerini kurum ve kuruluşlarıyla faaliyetlere dahil eden, kaynakların belirlenen stratejik hedefler ve öncelikler doğrultusunda kullanılmasını sağlayan çok yönlü, çok disiplinli ve çok aktörlü bir yönetim süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu süreçte önleme, risk azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme ve yeniden inşa gibi ana aşamalara ayrılabilen faaliyetler süreklilik gerektirmektedir. Afet sürecinin bir önceki aşamasında yapılan faaliyetlerin başarısı bir sonraki aşamasında yapılacak faaliyetlerin başarısını etkilemektedir. Bu süreç iç içe geçmiş halkalarla gösterilebilen bir yapıda olup, afet yönetim döngüsü veya zinciri olarak adlandırılmaktadır.¹⁰ Türkiye, pek çok afet türünün sıklıkla yaşandığı bir ülkedir. Deprem, heyelan, sel, çığ gibi birçok doğa kaynaklı afetin yanı sıra jeopolitik konumu nedeniyle beşeri kaynaklı insani krizlerle de sıkça karşı karşıya kalabilmektedir. İnsani krizlerin ve afetlerin risklerini ölçmek ve sıralayabilmek amacıyla oluşturulan risk yönetimi endeksine göre Türkiye, Küresel Risk Endeksi'nde 191 ülke arasında 45'inci sırada yer almakta olup 5,0 endeks puanı ile "yüksek risk" grubundaki ülkeler arasında bulunmaktadır. Afet durumu deprem açısından değerlendirildiğinde Türkiye 1900'lerden itibaren dünya genelinde en büyük ölçekli depremlerin görüldüğü 4'üncü ülke konumundadır.¹¹ Afetler tüm toplumları etkileyen kısmi olarak tahmin edilip zararları aza indirebilen, çoğu zaman can ve mal kayıpları ile dünyada da izlenen süreçlerdir. Bu süreçlerde profesyonel afet dönemi destekçileri sivil toplum kuruluşları ve çalışanları önemli role sahiptir. Her ne kadar toplumun tüm kesimleri afet sürecinden etkilenmiş olsa da özellikle insani krizlerinden en çok çocuklar ve kadınlar etkilenmektedir. Çocuklar ve kadınlar acil durumlarda, hastalıklar, yetersiz beslenme, şiddet ve insan ticareti risklerine karşı en savunmasız grup olmaktadır. Afet ve acil yardım planlarında riskli birey gruplarına (çocuklara, yaşlılara, engellilere ve kadınlara) yönelik duyarlı bir politika belirlenmesi kaçınılmazdır. Toplumun önemli çoğunluğunu oluşturan çocuklar, yaşlılar, engelliler ve kadınlar özelinde her bir grubun ayrı ayrı dikkate alınacağı çalışmaların yapılması ve bu çalışmaların sonuçlarının da afet yönetimi sistemine dahil edilmesi gerekmektedir. Araştırmalar, toplumun bazı kesimlerinin, diğerlerine göre afetlerde çok daha büyük bir risk ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Çocuklar, yaşlılar, engelliler ve kadınlar afetlerde, toplumun diğer kesimlerine kıyasla çok daha fazla zarar görmektedir.¹² Özellikle yaşanan afet olayından sonra ailelerinden ayrı kalmış kadınların; kadına yönelik şiddet, çocukların ise erken yaşta ve zorla evlilikler açısından daha büyük risk altında oldukları değerlendirilmektedir. Bu kapsamda bu strateji altında afet ve acil durum dönemlerinde insan ticareti yönünden olası riskleri en aza indirmek üzere üç faaliyet hazırlanmıştır.

[10] T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2014). Onuncu Kalkınma Planı: Afet Yönetiminde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu, sayfa: 1

[11] https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf, Erişim tarihi: 22.01.2024.

[12] T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2014). Onuncu Kalkınma Planı: Afet Yönetiminde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu, sayfa: 72-73

Faaliyet 1.5.1:

Afet ve acil durum müdahale planlarına afet durumunda insan ticaretinin önlenmesine ilişkin hükümler eklenecektir.

Açıklama:

Afet ve acil durumlar bireyleri zorlu koşullarla karşı karşıya bırakmakta ve kırılganlıklarını artırmaktadır. Olağanüstü süreçler maalesef istenmeyen gelişmelere de kapı aralayabilmektedir. Afetzedeler olağanüstü koşullar sonrası birtakım risk ve tehditlere hedef olabilmektedir. Afet ve acil durum döneminde insan ticareti de bu risk ve tehditler arasında yer almaktadır. Afetzedelerin bu tehdiye karşı korunmasının afet ve acil durum yönetiminin bir bileşeni haline getirilmesi olağanüstü koşullarda insan ticaretiyle mücadeleyi önemli bir gündem maddesi haline getirecektir. Afet ve acil durum dönemlerinde insan ticaretiyle mücadelenin öne çıkarılması ve yapılacak çalışmaların kurumsallaşması bakımından afet ve acil durum müdahale planlarında insan ticaretinin önlenmesine ilişkin tedbirlere yer verilmesi gerekmektedir.

Yöntem:

Afet ve acil durum müdahale planlarında insan ticaretiyle mücadeleye ilişkin tedbirlere yer veren düzenlemeler yapılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Afet ve acil durum müdahale planlarında gerekli düzenlemelerin yapılması

Sorumlu Kurum:

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 1.5.2:

Afet ve acil durumlarda dikkate alınmak üzere insan ticaretine konu olabilecek risk grupları belirlenecek, iş akışı çıkarılacak ve ilgili aktörlerle paylaşılacaktır.

Açıklama:

Afet ve acil durum dönemlerinde insan ticaretine konu olabilecek risk gruplarına (çocuklara, yaşlılara, engellilere ve kadınlara) yönelik duyarlı bir yönlendirme mekanizması belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Afet durumunda insan ticaretine konu olabilecek risk grupları belirlenecektir. Belirlenen risk gruplarının ihtiyaçlarının acil ve zaruri ihtiyaçlarının tespit edilmesi, koruma-rehberlik mekanizması geliştirilmesi, ilgili paydaşlarla iletişime geçilmesi, uygun destek hizmetlerinin belirlenmesi ve bu hizmetlere yönlendirme amaçlı müdahale sistemleri geliştirilecektir. Afet ve acil durumlarda görev alan personelin istifade etmesi amacıyla insan ticaretiyle mücadele iş akışı çıkarılacaktır. Üretilen içerikler afet sürecinde kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarında görev alacak personele iletilerek yaygınlaştırılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Risk gruplarının belirlenmesi, afet ve acil durumda insan ticareti önleme sistematığının geliştirilmesi, iş akışının oluşturulması, üretilen materyallerin ilgili aktörlere yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum:

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Kızılay Derneği

Faaliyet 1.5.3:

Afet ve acil durum yönetiminden sorumlu profesyonellere insan ticareti eğitimi verilmesi ve hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti suçunun dahil edilmesi sağlanacaktır.

Açıklama:

Afet ve acil durum dönemlerinde gerek çok sayıda kamu kurumu gerekse çeşitli sivil toplum kuruluşları görev almakta, afet sürecinin yönetiminde rol oynamaktadır. Söz konusu aktörlerin afet sürecinde görevlerini icra ederken insan ticareti olgusuna karşı bir farkındalık ve duyarlılık taşımaları afet sürecinin insan ticareti bakımından olası olumsuz etkilerinin ve risklerinin en alt seviyeye indirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Yöntem:

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinasyonunda acil durumdan sorumlu profesyonellere ve gönüllülere insan ticaretiyle mücadele eğitimi verilmesi planlanmıştır. Bu kapsamda ilk etapta Göç İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı çalışanlarına eğitici eğitimi verilmesi, hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti suçunun dâhil edilmesi hem mesleğe yeni başlayanlara hem de mevcutta çalışanlara ve gönüllülere insan ticaretiyle mücadele konusunda eğitimler verilmesi sağlanacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

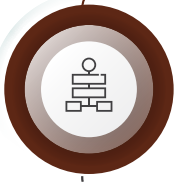
Eğitici eğitimi verilerek eğitici kadrosu oluşturulması, hizmet içi eğitim müfredatına insan ticareti suçunun dahil edilmesi, düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Türk Kızılay

STRATEJİ 1.6**HİZMET İÇİ EĞİTİM MÜFREDATININ VE EĞİTİMCİ KADROLARININ OLUŞTURULMASI**

Ulusal Eylem Planının en önemli hedeflerinden birisi de insan ticareti olgusu, insan ticareti suçu ve insan ticaretiyle mücadele konusunda kamu personelinin eğitiminde sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır. Bu amaçla insan ticareti suçuyla, insan ticareti mağdurlarıyla karşılaşması muhtemel olan meslek gruplarının hizmet içi eğitim müfredatlarına insan ticareti konusunun eklenmesi planlanmıştır. Bununla birlikte bu eğitimlerin verilmesinde sorumlu ilgili tüm meslek gruplarından tüm profesyonellerin yer aldığı eğitimci havuzu oluşturulması amaçlanmıştır. Bu amaçla eylem planı kapsamında yer alan ilgili faaliyetlerin gerçekleştirilmesi amacıyla Strateji 1.6 altında eğitimci kadrosu ve hizmet içi eğitim müfredatlarının oluşturulması amacıyla üç faaliyet belirlenmiştir.

Faaliyet 1.6.1:

İnsan ticareti konusunda eğitim içeriklerinin hazırlanması amacıyla akademik bir danışma ekibi oluşturulacaktır.

Açıklama:

İnsan ticareti konusu çok boyutlu yapısı gereği birçok kurumun sorumluluk alanına girebilmektedir. Farklı çalışma kollarında ve sorumluluk sahalarında görev yapan kamu personelinin insan ticareti konusunda ihtiyaç duyabileceği eğitim içeriği de farklılık göstermektedir. Bu durum insan ticareti konusunda eğitim içeriklerinin hazırlanması bakımından gerek kamunun farklı kurumlarından uzmanlar gerekse farklı disiplinlerden gelen akademisyenlerden oluşan profesyonel ekibin oluşturulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Yöntem:

İnsan ticareti ve bağlantılı konularda deneyimli uzman ve akademisyenlerden oluşan danışma grubu oluşturulacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Akademik danışma grubunun oluşturulması

Sorumlu Kurum:

İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Üniversiteler, Akademiler, YÖK

Faaliyet 1.6.2:

İnsan ticareti eğitimcilerinin yetiştirilmesine yönelik eğitim modülleri oluşturulacaktır.

Açıklama:

İnsan ticareti suçunun çok boyutlu ve kurumlu yapısını gözeten (soruşturma-kovuşturma, kolluk, göç, sağlık, çalışma, barınma, afet ve acil durum, eğitim, psiko-sosyal destek, iş gücü) ilgili kurumların ve bu kurumlarda eğitimci olarak görev alacak personelin ihtiyaçlarını karşılayacak müfredat ve içerikler hazırlanacaktır.

Yöntem:

Danışma ekibince insan ticareti eğitimlerinde kullanılacak eğitim içerikleri ve materyalleri hazırlanacak ve eğitim metotları belirlenecektir. Bununla birlikte kurumların kendi eğitim müfredatının oluşturulmasında ilgili kurumların eğitim dairesi başkanlıkları/akademileri sorumlu kurumlardır. Her kurum kendi ihtiyaçları doğrultusunda eğitim içerikleri hazırlamakla sorumlu olup kurumlara danışma grubundan akademik destek sağlanabilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim içeriklerinin/materyallerinin/metotlarının hazırlanması

Sorumlu Kurum:

İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Üniversiteler, Akademiler

Faaliyet 1.6.3:

Ulusal Eylem Planı kapsamında belirlenen eğitici eğitimlerinin verilmesi için eğiticiler belirlenecek ve hedef gruba yönelik eğitici eğitimleri düzenlenecektir.

Açıklama:

Eğitimci kadro oluşturulmasındaki temel amaç insan ticaretiyle mücadelenin tüm boyutlarını kapsayacak şekilde farklı paydaşları bir araya getirmektir. Başka bir ifade ile çok kurumlu bir eğitici havuzu oluşturulması planlanmıştır. İlgili her kurum ve kuruluşun kendi alanlarında kendi kurumlarında rehber olması ve eğitimlerde sürdürülebilirliğin, kurumsallaşmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Belirlenen eğiticilerin alanında uzman ve bu alanda çalışanlardan/uygulayıcılardan belirlenmesi hususunda hassasiyet gösterilecektir.

Yöntem:

İlgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarından eğitici havuzu oluşturulacak ve belirlenen kişiler insan ticareti konusunda eğitici olmak üzere geliştirilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Çok kurumlu eğitimci havuzu oluşturulması, düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı, eğitimci sayısı

Sorumlu Kurum:

İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Üniversiteler, Akademiler

HEDEF 2

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE
KORUMA FAALİYETLERİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ

HEDEF 2:**İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE KORUMA FAALİYETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ**

İnsan ticaretiyle mücadelenin ikincil basamağını mağdurların korunmasına ilişkin süreç ve fonksiyonlar takip etmektedir. Mağdurların korunması başta hukuki, fiziki ve psiko-sosyal yönden korunma olmak üzere çeşitlilik arz etmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının korunmasında riayet edilecek temel ilke ve prosedürler ile mağdurlara sağlanacak destek mekanizmaları Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Palermo Protokolü)'ne Ek İnsan Ticaretini, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretini Önleme, Durdurma ve Cezalandırmaya İlişkin Birleşmiş Milletler Protokolü ve Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi gibi iki temel uluslararası sözleşme rehberliğinde hazırlanan İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik ile belirlenmiştir. Türkiye'de insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması bakımından ulusal düzeyde en üst metin bu yönetmeliktir. Bununla birlikte başta Türk Ceza Kanunu olmak üzere doğrudan veya dolaylı olarak insan ticareti suçu ve mağdurların korunmasıyla ilişkilendirilebilecek çok sayıda birincil ve ikincil düzenleme de mevcuttur.

Koruma alanında yürütülecek iş ve işlemler, mağdurların tespiti ve tanımlanması ile başlamaktadır. Mağdurların tespit edilmesinde ise başta güvenlik, sağlık, sosyal hizmetler, göç ve iş gücü bürokrasisinde görev yapan kamu personelinin, bir diğer ifadeyle ilk temas birimlerinin rolü oldukça kritiktir. Muhtemelen mağdurların ilk temas kuracakları birim ve görevliler olmaları sebebiyle buralarda yapılacak tespit ve yönlendirme insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması süreçleri için mihenk taşı konumundadır. Söz konusu birimlerle etkin bir tespit ve yönlendirme mekanizması işletilemediğinde başarılı bir süreç yönetiminden bahsedilemeyecektir.

"Tanımlama" işlemleri ise koruma alanının en önemli ayağını oluşturmaktadır. İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre insan ticareti suçunun mağduru olduğu veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan kişiler şikâyetçi olup olmadıklarına bakılmaksızın, soruşturma veya kovuşturma işlemlerinin sonucu beklenmeden yapılacak idari işlemle mağdur olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama işlemleri Türk vatandaşı veya yabancı ayrımı gözetilmeksizin il göç idaresi müdürlüklerince yerine getirilmektedir. Mağdur tanımlama işlemleri insan ticareti suçunun soruşturulması ve kovuşturulma işlemleri için derhal ilgili kolluk birimlerine ve Cumhuriyet Savcılıklarına bildirilmekte ve insan ticareti mağduru olarak tanımlanan kişi için mağdur destek mekanizmaları devreye sokulmaktadır.

İnsan ticareti mağduru olarak tanımlanan kişilerin güvenliğinin, rehabilitasyonunun ve toplumsal hayata yeniden uyumunun sağlanması anlamına gelen mağdur koruma aşaması çok aktörlü bir süreç olup kurumlar arası yakın iş birliği gerektirmektedir. Süreçteki rol dağılımı İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda belirlenmektedir. Yönetmelik hükümleri çerçevesinde mağdurların korunması sürecinde görevli tüm aktörler mağdur destek hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesinden sorumludurlar.

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'te, Palermo Protokolü'ne Ek Protokol ve Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi hükümleriyle paralel şekilde, mağdurlar için kapsamlı destek hizmetleri öngörülmüştür. Yönetmelikte tanımlanan mağdur destek hizmetleri ikiye ayrılmaktadır. Bunlar sığınmaevlerinde sunulan mağdur destek programları ve gönüllü

ve güvenli geri dönüş işlemleridir. Mağdur destek programı kapsamında verilen hizmetlerin başında mağdurların sığınmaevlerinde veya güvenli yerde barınma imkânı sağlanması gelmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı uzman personelin görev yaptığı, mağdurların fiziki, psikolojik tedavilerine erişimi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği sığınmaevlerinde mağdurlara barınma desteği sağlayabilmektedir. Ayrıca Yönetmelik, Göç İdaresi Başkanlığı uhdesindeki sığınmaevlerinde yeterli kapasite bulunmaması halinde mağdurların kamu kurum ve kuruluşlarına, mahalli idarelere, sivil toplum kuruluşlarına ait sığınmaevleri veya benzeri hizmet kuruluşlarından birine yerleştirileceğini düzenlemektedir. İl göç idaresi müdürlüklerince tespit işlemleri tamamlanan yabancı mağdurların sığınmaevlerinde barınmaları esastır. Buna rıza gösteren mağdurlar ivedilikle güvenli barınma imkânı sağlanan sığınmaevlerine sevk edilmekte ve destek süreci burada devam etmektedir.

Mağdur destek hizmetleri mağdurlara fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden iyileşmelerini sağlamak için uygun barınma olanağı sağlanmanın yanı sıra;

- » Sağlık hizmetlerine erişim,
- » Psiko-sosyal destek,
- » Sosyal hizmet ve yardımlara erişim,
- » Hukuki yardıma erişim ve mağdurların yasal haklarına ilişkin danışmanlık hizmeti ve bilgi verilmesi,
- » Eğitim ve öğretim hizmetlerine erişim konusunda rehberlik yapılması,
- » Mesleki eğitim alması ve iş gücü piyasasına erişimi konusunda destek verilmesi,
- » Temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde geçici maddi destek temini amacıyla
- » Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümleri uyarınca maddi destek konusunda gerekli rehberliğin sağlanması,
- » İlgili sivil toplum kuruluşları ile uluslararası ve hükümetler arası kuruluşlar tarafından sağlanabilecek danışmanlık hizmetlerine erişimi,
- » Tercümanlık hizmeti verilmesi,
- » Vatandaş olduğu ülkenin büyükelçiliği veya konsolosluga, rızası hâlinde bilgi verilmesi,
- » Vatandaş olduğu ülke büyükelçilik veya konsolosluk yetkilileriyle görüşebilme imkânı tanınması,
- » Kimlik tespiti ve seyahat belgelerinin temini konusunda yardım sağlanması,

gibi çeşitli destek mekanizmalarını içermektedir.

Bu kapsamda eylem planının koruma hedefi altında; mevcut koruma sistemindeki yasal ve yönetsel boşlukları tespit edecek, tespit ve tanıma imkân ve kabiliyetlerini artıracak, kurumlar arası iş birliğini güçlendirerek yönlendirme mekanizmalarının işleyişini tesis edecek, mağdurlara yönelik destek mekanizmalarını güçlendirecek 5 temel strateji belirlenmiştir.

STRATEJİ 2.1**İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE VE MAĞDURLARIN KORUNMASINDA MEVZUATIN İYİLEŞTİRİLMESİ**

İnsan ticaretiyle mücadele alanındaki düzenlemeleri üç başlık altında toplamak mümkündür. Bunlardan ilki önleyici mevzuat, ikincisi korumaya ilişkin mevzuat üçüncüsü ise soruşturma ve kovuşturmaya yönelik mevzuattır.

Eylem planının insan ticareti mağdurlarının korunmasına yönelik strateji ve faaliyetlerinin ifade edildiği bu bölümde mevzuatın iyileştirilmesine yönelik ihtiyaç duyulan çalışmaların yapılması, özellikle koruma alanının en kapsamlı düzenlemesini yapan İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Hakkında Yönetmeliğin gözden geçirilmesi, mağdurların iş gücü piyasasına katılımları dahil ihtiyaç duyulan alanlarda, edinilen tecrübe ve insan ticareti suçunun geldiği nokta açılarından ihtiyaca daha iyi cevap verebilmesi için mevzuatın güncellenmesi çalışmaları yapılacaktır.

Faaliyet 2.1.1:

İnsan ticaretiyle ilgili veya insan ticareti konusuyla bağlantılı mevzuat düzenlemelerine ilişkin ihtiyaçlar saptanacaktır.

Açıklama:

İnsan ticaretiyle ilgili mevzuatla dolaylı ilişkisi olan mevzuat taranarak, gerekli güncellemelerin yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem:

Kapsamlı bir mevzuat taraması yapılarak mevzuatın iyileştirilmesine yönelik ihtiyaç duyulan çalışmalar yapılacak ve bir sonuç/değerlendirme raporu hazırlanacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İncelenen mevzuat sayısı, sonuç/değerlendirme raporunun hazırlanması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

İçişleri Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı

Faaliyet 2.1.2:

İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin yasal altyapının güçlendirilmesine ilişkin çalışmalar yapılacaktır.

Açıklama:

Faaliyet 2.1.1'de ortaya konulan bulgular doğrultusunda insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin mevzuat iyileştirmelerinin yapılmasına ilişkin çalışmalar yürütülecektir.

Yöntem:

Tespit edilecek olan ihtiyaçlara ilişkin gerekli çalışmalar yapılacak, bu çalışmalar İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulunda değerlendirmeye sunulacak, Kurulun uygun görüşleri akabinde yasa yapım sürecine ilişkin süreçler takip edilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İnsan Ticaretiyle Mücadele'de ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliğinin yapılması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

İlgili Kurum:

İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu üyeleri

Faaliyet 2.1.3:

İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması hakkında yönetmelik güncellenecektir.

Açıklama:

Günümüzde “modern kölelik” olarak da ifade edilebilen, bir kimsenin rızası alınmadan ticari bir meta haline getirilerek üzerinden haksız kazanç elde edilen ve önemli insan hakları ihlallerinden birisi olarak kabul edilen insan ticaretine ilişkin olarak Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun uygulanabilirliğini artırmak, mağdurlara sunulacak hizmetlerin usul ve esaslarını belirlemek, insan ticareti alanında sorumlu kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, insan ticareti konusunda farkındalığı artırmak gibi amaçlarla AB Direktifleri ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşme ve protokollerle uyumlu olarak “İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik” 17.03.2016 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak gelinen noktada insan ticaretiyle etkin bir şekilde mücadele edebilmek ve mağdurlara sağlanan koruma ve destek hizmetlerinin kapsamının genişletilmesi, insan ticareti suçu alanında görev alan kurum ve kuruluşlarla ulusal yönlendirme mekanizması çerçevesinde iş birliğinin artırılması amaçlarıyla mezkûr Yönetmeliğin gözden geçirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Yöntem:

Güncel ihtiyaçlar ve tespit edilen boşluklar doğrultusunda yönetmelik güncellenecektir

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İhtiyaç duyulan değişikliklerin gerçekleştirilmesi

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu üyeleri

Faaliyet 2.1.4:

Uygulamada yaşanan aksaklıkları gidermek ve uygulama birliğini sağlamak amacıyla alt idari düzenlemeler çıkarılacaktır.

Açıklama:

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik kurumların bu alandaki görev, yetki ve sorumlulukları, mağdur tanımlama işlemleri, yönlendirme mekanizması ve mağdurlara sağlanacak destek mekanizmalarına ilişkin genel çerçeveyi ortaya koymaktadır. Uygulama düzeyinde ise Yönetmelikte genel hatları çizilen usul ve esasların detaylandırılması; kurumlar arası görev ve sorumluluk paylaşımlarının, takip edilmesi gereken prosedürlerin iş süreçlerinin ayrıntılı şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Bu sayede uygulama düzeyinde tespit edilen eksikliklerin giderilmesi ve hizmetin ifasında standart sağlanması hedeflenmektedir.

Yöntem:

İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunmasına ilişkin genelge ile insan ticareti mağdurlarının tanımlanması ve hizmet sağlayıcı kurumlara yönlendirilmesine ilişkin yönerge çıkarılacaktır.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Genelge ve yönergenin yürürlüğe konulması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

Faaliyet 2.1.5:

Özel istihdam bürolarına yönelik olarak insan ticaretinin önlenmesine ilişkin bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.

Açıklama:

Özel istihdam büroları iş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmesine ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık yapmak ve/veya geçici iş ilişkisi kurma faaliyeti yürütmek üzere Türkiye İş Kurumu tarafından izin verilen gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan bürolardır. Özel istihdam bürolarının kurulması ve faaliyetleriyle incelenmesine, kontrolüne, denetim ve teftişine ilişkin usul ve esasları belirleyen 11.10.2016 tarihli ve 29854 sayılı Özel İstihdam Büroları Yönetmeliği'nin 5'inci maddesine özel istihdam bürolarının iş ilişkisi kurabileceği haller arasında ev içi hizmetler ve mevsimlik işçilik gibi insan ticareti açısından risk oluşturabilecek sektörlerde işçi temin edilmesi de yer almaktadır. Bununla birlikte anılan Yönetmeliğin 12'nci maddesine göre insan ticareti suçundan adli sicil kaydı bulunan özel ya da tüzel kişi yetki belgesi alamamakta ve özel istihdam bürosu açamamaktadır.

Bu kapsamda Özel İstihdam Bürosu Faaliyet İzni belgesi için özel istihdam bürosu açacak özel veya tüzel kişinin insan ticareti suçu konusunda sertifikalı eğitim almasına, iş başvurusu yapanlar ile işverenlerin de bu konuda bilgilendirilmesine azami ölçüde hassasiyet gösterilmesi ve sorumlu Kurum tarafından gerekli idari tedbirlerin alınması önem arz etmektedir.

Yöntem:

Özel istihdam bürosu açmak için yetki belgesi almak isteyen özel veya tüzel kişilerin insan ticaretiyle mücadele eğitimi almaları noktasında il göç idaresi müdürlükleri ile yakın bir iş birliği sağlanacaktır. Eğitimler özel istihdam bürosunun faaliyet göstereceği ildeki il göç idaresi müdürlükleri koordine edilecek ve eğitim sonrasında il göç idaresi müdürlüğü tarafından eğitim sertifikası düzenlenecektir.

Ayrıca suçla mücadelede etkinliği ve verimliliği arttırabilmek adına özel istihdam bürolarının gerek işvereni gerekse geçici işçiyi insan ticaretiyle mücadele kapsamında bilgilendirmeleri ve insan ticareti risklerinin tespit edilmesi ve önlenmesi için işverenlerle düzenli olarak risk değerlendirme çalışmaları yapmaları noktasında gerekli çalışmalar yürütülecektir. Bu bilgilendirme çalışmaları için yazılı ve görsel materyaller hazırlanacak ve işçi ve işverenlere dağıtımı sağlanacak.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim ve sertifika sayısı

Sorumlu Kurum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 2.1.6:**İnsan ticareti mağdurları sığınmaevi yönergesi güncellenecektir.****Açıklama:**

İnsan ticareti mağduru sığınmaevlerinin kuruluş, işleyiş, özellik ve denetimleri ile sığınmaevlerinde sunulan hizmetleri, hizmet alanların uyması gereken kuralları ve sığınmaevi personeliyle ilgili hükümler İnsan Ticareti Mağdurları Sığınmaevleri Yönergesiyle belirlenmiştir. Sığınmaevlerindeki tecrübe birikimine, artan sığınmaevi sayısına, tespit edilen sorunlara ve ortaya çıkan güncel ihtiyaçlara bağlı olarak sığınmaevi yönergesinin güncellenmesi gerektiği görülmektedir.

Yöntem:

Sığınmaevleri Yönergesi günün ihtiyaçlarına cevap verecek ve uygulama birliğini sağlayacak şekilde güncellenecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

İhtiyaç duyulan değişikliklerin gerçekleştirilmesi

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

STRATEJİ 2.2**İHTİSASLAŞMIŞ SIĞINMAEVLERİNİN NİTELİĞİNİN VE HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI**

Mağdur destek programının sağladığı koruma ve rehabilitasyon hizmetlerinin başında mağdurlara güvenli bir yerde barınma sağlanması gelmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının barınmasına tahsis edilen sığınmaevleri mağdurların hem güvenli bir barınma imkânı edindiği hem de Yönetmelikte tanımlı çeşitli mağdur destek hizmetlerinden istifade edebildikleri çok amaçlı merkezlerdir. Bu yönüyle sığınmaevleri insan ticareti mağdurlarının korunmasında çok boyutlu fonksiyon icra eden stratejik birimlerdir.

Mağdurların profilleri, travmaları ve ihtiyaçları çeşitlilik göstermektedir. Farklı mağdur profilleri için ihtiyacı karşılayacak farklı sığınmaevi ve yeterli sığınmaevi kapasitesi bulunmamaktadır. Bu durum Avrupa Konseyi İnsan Ticaretiyle Mücadele Eylem Grubunun (GRETA) yayınladığı raporlarda eleştiri konusu olmuştur. Bu nedenle, mevcut sığınmaevlerinin hizmet standartlarının geliştirilmesi, yeni sığınmaevleriyle kapasitenin desteklenerek farklı profil ve ihtiyaçlara cevap verecek bir hizmet kapasitesi oluşturulması ve sığınmaevlerinin farklı ihtiyaçlar doğrultusunda ihtisaslaşması planlanmaktadır.

Faaliyet 2.2.1:

Sığınmaevlerinin fiziki/mekânsal koşullarına yönelik ortak standartlar geliştirilecektir.

Açıklama:

2024 yılı itibarıyla aktif olan iki sığınmaevine iki yeni sığınmaevi daha eklenmesi ve hizmet kapasitesinin artırılması planlanmaktadır. Artan sığınmaevi sayısına bağlı olarak tüm sığınmaevlerinde asgari standartları sağlayacak koşulların belirlenmesi gerekmektedir. Hizmet standardını korumak, her sığınmaevinde mağdurlara aynı olanakları sağlamak ve bu doğrultuda sığınmaevlerinin fiziki koşullarını mümkün mertebe eşitlemek için ortak standartlar geliştirilmelidir.

Yöntem:

Sığınmaevlerinin fiziki/mekânsal koşullarına ilişkin standartlar belirlenecek ve belirlenen standartlar idari düzenlemelerde yer alacaktır. Bu standartlar belirlenirken Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bilgi ve tecrübelerinden de istifade edilecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Sığınmaevlerinde ortak standartların belirlenmesi, idari düzenlemelerde yer alması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Faaliyet 2.2.2:

Hizmetin gerekliklerine, aile bütünlüğüne ve mağdurların özel ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde sığınmaevi kapasitesi oluşturulacaktır.

Açıklama:

İnsan ticareti mağdurlarının profili, yaşadıkları travma ve ihtiyaçları çeşitlilik göstermektedir. Farklı mağdur profili için ihtiyacı karşılayacak yeterli sığınmaevi kapasitesine ihtiyaç duyulmaktadır. İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğe göre insan ticareti mağduru olarak tanımlanan kişilerin beraberindeki çocuklar da sığınmaevine sevk edilerek güvenli yerde barınmaları sağlanmaktadır. Ancak İnsan Ticareti Mağdurları Sığınmaevlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslara göre mağdurun 12 yaşından büyük erkek çocuklarının sığınmaevlerine kabulü yapılamamaktadır. Bu sebeple mağdur destek hizmetlerinin sunumunda herhangi bir aksaklığa mahal vermemek için birtakım tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Yöntem:

Hizmetin gerekliklerini ve mağdurların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde mevcut sığınmaevlerinde ayrı kapasite oluşturulacak ve ihtisaslaşma sağlanacaktır. İhtiyaçlar dahilinde sığınmaevlerinin kapasitesi artırılacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Sığınmaevlerinde mağdura uygun kapasite artırımı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 2.2.3:

Sığınmaevlerinde mağdura yaklaşım, müdahale teknikleri, yönlendirme vb. konularda uzmanlaşmış personel görevlendirilmesi sağlanacak ve/veya sığınmaevlerinde çalışan personelin bu yönde kapasiteleri güçlendirilecektir.

Açıklama:

Sığınmaevlerinde insan ticareti mağdurlarıyla yakinen çalışacak personelin insan ticareti mağdurlarının hassasiyeti, travmatik durumu, özel ihtiyaçları konusunda duyarlı olması ve işini yürütürken bu hassasiyetlerle baş edebilecek yetkinliğe, donanıma sahip olması gerekmektedir.

Yöntem:

Sığınmaevlerinde hizmetin gerekliliklerini ve mağdurların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde personel istihdam edilecek veya bu yönde mevcut personelin yetkinliği artırılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Personel sayısı, eğitim sayısı

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Faaliyet 2.2.4:

Sığınmaevlerinde yürütülen faaliyetlerde/hizmetlerde ortak standartların sağlanması adına kalite güvence mekanizmaları oluşturulacaktır.

Açıklama:

Sığınmaevlerinde yürütülen hizmetler ve hizmetin gereklilikleri çeşitlilik göstermektedir. Dolayısıyla mağdurun sığınmaevine girişinden ayrılışına kadar hizmetin ifasında ortak standartların belirlenmesi, hizmet kalitesinin azami seviyede tutulması, sığınmaevlerinde hizmet standartlarının yeknesaklığının sağlanması ve sürdürülebilir kılınması önemlidir. Bu bağlamda hizmet kalitesinde azami standardın sağlanmasında sığınmaevlerinde görev yapan yöneticilere, idari personele ve hizmet personeline rehberlik yapacak kalite güvence mekanizmalarının oluşturulması planlanmaktadır.

Yöntem:

Sığınmaevlerine kabul, sığınmaevlerinde barınma ve sığınmaevlerinden çıkış süreçlerine ilişkin yürütülen işlemlerde hizmet standardını korumak ve izlemek adına kontrol listeleri hazırlanacaktır.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Kontrol listelerinin hazırlanması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Faaliyet 2.2.5:

Sığınmaevlerinin denetim usullerine ilişkin standartlar belirlenecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti mağdurlarının korunmasının ve sığınmaevlerinin işletilmesinin koordinasyonu Göç İdaresi Başkanlığınca yürütülmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının korunmasında mağdur destek hizmetlerinin en önemli bileşeni olan sığınmaevlerinin denetimi ayrı bir önem taşımaktadır. Denetimlerin hem il göç idaresi müdürlüğünce hem de Başkanlıkça daha etkin şekilde yapılabilmesine imkân verecek işleyiş tesis edilecektir.

Yöntem:

Sığınmaevlerinin denetimine ilişkin usul ve esaslar belirlenecektir

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

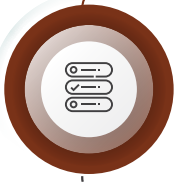
Sığınmaevleri denetim usullerinin hazırlanması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

STRATEJİ 2.3**İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELEDE ULUSAL YÖNLENDİRME
MEKANİZMASININ GÜÇLENDİRİLMESİ**

Mağdur destek programının sağladığı koruma ve rehabilitasyon hizmetlerinin başında mağdurlara güvenli bir yerde barınma sağlanması gelmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının barınmasına tahsis edilen sığınmaevleri mağdurların hem güvenli bir barınma imkânı edindiği hem de Yönetmelikte tanımlı çeşitli mağdur destek hizmetlerinden istifade edebildikleri çok amaçlı merkezlerdir. Bu yönüyle sığınmaevleri insan ticareti mağdurlarının korunmasında çok boyutlu fonksiyon icra eden stratejik birimlerdir.

Mağdurların profilleri, travmaları ve ihtiyaçları çeşitlilik göstermektedir. Farklı mağdur profilleri için ihtiyacı karşılayacak farklı sığınmaevi ve yeterli sığınmaevi kapasitesi bulunmamaktadır. Bu durum Avrupa Konseyi İnsan Ticaretiyle Mücadele Eylem Grubunun (GRETA) yayınladığı raporlarda eleştiri konusu olmuştur. Bu nedenle, mevcut sığınmaevlerinin hizmet standartlarının geliştirilmesi, yeni sığınmaevleriyle kapasitenin desteklenerek farklı profil ve ihtiyaçlara cevap verecek bir hizmet kapasitesi oluşturulması ve sığınmaevlerinin farklı ihtiyaçlar doğrultusunda ihtisaslaşması planlanmaktadır.

Faaliyet 2.3.1:

İlk temas birimlerinde görev yapan kamu personelinin ulusal yönlendirme mekanizmalarına etkin katılımı sağlanacaktır.

Açıklama:

Farkındalık artırma faaliyetleri, insan ticaretiyle mücadelede ilk temas birimlerinde görev yapan kamu personeli açısından oldukça önemli olsa da etkin işleyen bir yönlendirme mekanizması için tek başına yeterli olamayacaktır. Bu nedenle insan ticareti mağdurlarının tespit ve yönlendirilmesinde etkin işleyen bir sistem için ilk temas birimlerinin rol ve sorumluluklarının somut şekilde ortaya konulması, mağdur tanımlama birimleri olan il göç idaresi müdürlükleriyle iş birliklerinin, eş güdümlerinin artırılması gerekmektedir.

Yöntem:

İlk temas birimleriyle irtibat güçlendirilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Ortak çalışma usullerinin ve iletişim stratejilerinin belirlenmesi, artan yönlendirme sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

Faaliyet 2.3.2:

İnsan ticaretiyle mücadele alanında doğrudan veya dolaylı olarak görev alan kamu kurum ve kuruluşlarıyla etkin iş birliği mekanizmaları geliştirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticaretiyle mücadelenin çok-disiplinli yapısı mağdurların tespiti ve mağdurlara sunulacak destek hizmetlerinin eş güdüm içinde yürütülmesi için güçlü iş birliği gerektiğinden insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması konularının ilgili kurumların gündeminde kalması sağlanacaktır.

Yöntem:

İnsan ticareti mağdurlarıyla doğrudan veya dolaylı olarak temas edebilecek veya mağdurların haklarının korunması/savunulması bakımından çalışma yürüten ilgili tüm aktörlerle ikili/çoklu iş birliği ve diyalog mekanizmaları kurulacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Yapılan görüşme, toplantı, çalıştay sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

İlgili kamu kurumları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, mahalli idare birlikleri

Faaliyet 2.3.3:

Türkiye'de faaliyet yürüten uluslararası kuruluşlar, saha ofisleri ve yabancı ülke misyonları insan ticaretiyle mücadele, mağdurların yönlendirilmesi ve korunması süreçlerinde aktif rol oynayan iş birliği ortakları haline getirilecektir.

Açıklama:

Türkiye'de göç ve yabancılar hukukunun konusu olan kişilerle ilgili faaliyetler içinde olan uluslararası kuruluşlar bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşlar saha ofisleri veya uygulama ortakları aracılığıyla çok sayıda kişiyle temas kurabilmektedir. Bu temaslarda insan ticareti mağduru ya da mağdur olma potansiyeli yüksek kişilerle de karşılaşabilmektedirler. Dolayısıyla bu alanda uluslararası kuruluşlarla kurulacak iş birlikleri muhtemel mağdurların tespitine, mağdurların korunmasına ve destek mekanizmalarına erişime imkân verecek, ulusal yönlendirme mekanizmalarının işleyişine katkı sağlayacaktır.

Yöntem:

Çalışma alanları bakımından muhtemel mağdurlarla temas kuran uluslararası örgütler ve yabancı ülke misyonları başta mağdurların yönlendirilmesi ve destek hizmetlerinden yararlandırılmaları olmak üzere çok boyutlu iş birliği mekanizmaları geliştirilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İş birliği geliştirilen uluslararası örgüt sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Dışişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü

Faaliyet 2.3.4:

Sivil toplum kuruluşları insan ticaretiyle mücadele, mağdurların yönlendirilmesi ve korunması süreçlerinde aktif rol oynayan iş birliği ortakları haline getirilecektir.

Açıklama:

İçişleri Bakanlığının verilerine göre Türkiye'de 101.107 dernek bulunmaktadır. Bu sivil toplum kuruluşlarının faaliyet sahaları ise oldukça çeşitlilik göstermektedir. Sosyal yardım ve dayanışma, kadın, çocuk, eğitim, ailenin korunması ve göç gibi alanlarda faaliyet gösteren derneklerin, çalışma alanlarında insan ticareti muhtemel mağdurlarıyla temas etme olasılıkları yüksektir. Söz konusu kuruluşlarla kamu-sivil toplum diyalogu çerçevesinde iş birliği içinde olunması muhtemel mağdurların tespitine, korunmasına ve destek mekanizmalarına erişimine kısaca ulusal yönlendirme mekanizmalarının işleyişine katkı sağlayacaktır.

Yöntem:

Çalışma alanları bakımından muhtemel mağdurlarla temas kuran sivil toplum kuruluşlarıyla, başta mağdurların yönlendirilmesi ve destek hizmetlerinden yararlandırılmaları olmak üzere çok boyutlu iş birliği mekanizmaları geliştirilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İş birliği geliştirilen sivil toplum kuruluşu sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, Emniyet Genel Müdürlüğü

Faaliyet 2.3.5:

İnsan ticareti vakalarına ilişkin ihbar mekanizmaları çeşitlendirilecek ve güçlendirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti muhtemel mağdurlarının veya mağduriyete tanıklık edenlerin doğrudan iletişime geçebileceği 112 ve 157 gibi acil yardım hatları bulunmaktadır. Bununla birlikte diğer ülke örnekleri incelendiğinde ihbar mekanizmalarının çeşitli olabileceği ve bu anlamda dijital araçlardan daha fazla istifade edilebileceği de görülmektedir. İhbar mekanizmalarının çeşitlendirilmesi ulusal yönlendirme mekanizmalarının etkinliğini güçlendirecektir.

Yöntem:

Yeni ihbar usul ve yöntemleri geliştirilecek, dijital olanaklardan istifade edilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Geliştirilen ihbar usulleri/araçları

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

Faaliyet 2.3.6:

YİMER 157'nin insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması süreçlerindeki rolü güçlendirilecektir.

Açıklama:

Yabancı İletişim Merkezi (YİMER 157) başlangıçta insan ticareti mağdurları için acil yardım hattı olarak kurulmuş, geçen sürede yeni görev ve sorumlulukların yüklenmesiyle yabancıların çeşitli konularda destek alabilecekleri yardım ve danışma hattına dönüşmüştür. Bu durum her ne kadar YİMER 157'nin fonksiyonları ve etkinliği bakımından anlamlı ise de YİMER 157'nin insan ticareti mağdurlarının korunmasında acil yardım hattı olma niteliğinin geri planda kalmasına yol açmaktadır. Bu bakımdan YİMER 157'nin kapasitesinin artırılarak insan ticaretiyle mücadeledeki rolünün öne çıkarılması amaçlanmaktadır.

Yöntem:

YİMER 157'nin insan ticaretiyle mücadele kapasitesi artırılacaktır. YİMER personeline insan ticaretiyle mücadele ve mağdur koruma hizmetlerine ilişkin bilgilendirici eğitimler düzenlenecek. Ayrıca YİMER'in sosyal medya hesaplarında ve resmî web sitesinde insan ticaretiyle mücadele konusunda bilgilendirici ve farkındalık artırıcı paylaşımlar yapılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

YİMER 157'nin insan ticaretiyle mücadele kapasitesi artırma amaçlı eğitim verilen personel sayısı, verilen eğitim sayısı, yıllık olarak yapılan paylaşım sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uyum ve İletişim Genel Müdürlüğü)

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü)

Faaliyet 2.3.7:

Kolluk personelinin ve il göç idaresi müdürlüklerinde görevli insan ticareti uzmanlarının mağdura yaklaşım, müdahale teknikleri, yönlendirme ve destek mekanizmaları konularında bilgi ve tecrübeleri artırılacaktır.

Açıklama:

Tespit birimleri olarak kolluk hem tespit hem de tanımlama birimleri olarak ise il göç idaresi müdürlükleri insan ticareti muhtemel mağdurlarıyla iletişim kuran, olay örgüsünü kendilerinden dinleyen, insan ticareti olgusunu veya suçunu deşifre etmek için muhtemel mağdurlarla detaylı görüşmeler gerçekleştiren birimlerdir. Hassas grup kategorisi altında tanımlanabilecek insan ticareti muhtemel mağdurları veya insan ticareti mağdurlarıyla kurulacak iletişim, profesyonel bir yaklaşım gerektirmektedir.

Yöntem:

İlgili personel için insan ticareti mağdurlarıyla iletişim ve mülakat teknikleri konusunda ileri düzey eğitimler düzenlenecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim sayısı, katılımcı sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

Faaliyet 2.3.8:

İnsan ticaretiyle mücadelede koordinasyon mekanizmalarının etkinliği artırılacaktır.

Açıklama:

İnsan ticaretiyle mücadele alanında gerek ulusal gerekse yerel düzeyde kurumlar arası istişare ve eşgüdümü sağlamak adına koordinasyon mekanizmaları oluşturulmuştur. Ulusal düzeydeki koordinasyon mekanizmasına İçişleri Bakanlığı Bakan Yardımcısı başkanlığında toplanan ve ilgili bakanlıkların temsilcilerinden oluşan İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu; yerel düzeydeki koordinasyon mekanizmasına ise 81 ilde vali yardımcısı başkanlığında toplanan ve il müdürlüklerinin temsilcilerinden oluşan İl İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonu karşılık gelmektedir.

Yöntem:

Belirli gündemler, gündem önerileri ve yapılandırılmış çalışma taslaklarıyla toplantı gündemleri şekillendirilerek kurul toplantılarının etkinliği ve verimliliği artırılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Yönlendirme sayılarındaki artış, koordinasyon halinde yapılan çalışmalardaki artış

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uyum ve İletişim Genel Müdürlüğü)

İlgili Kurum:

İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu üyeleri, İl İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonu Üyeleri

Faaliyet 2.3.9:

İnsan ticareti mağdurlarına ilişkin süreçlerde etkin vaka takibi yapılabilmesi amacıyla vaka yönetim sistemi geliştirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti muhtemel mağdurlarıyla yapılan mülakatlarla başlayan, mağdur tanımlama ve destek programlarının işletilmesiyle devam eden süreçte vakalarla ilgili olarak çoklu ve sıralı işlemler yapılabilmekte, hizmet sağlanabilmektedir. Bununla birlikte işlemin başladığı birimler ile sürecin devam ettiği, mağdur tanımlamanın sonlandığı birimler değişebilmektedir. Ayrıca destek hizmetleri sırasında destekten yararlanıcılar ve desteğin mahiyeti hakkında kurumlar arasında veri paylaşımı önem taşımaktadır. Bu sebeple insan ticareti mağdurlarının korunması sürecinin baştan sona gizlilik içinde titiz şekilde takip edilebilmesi, vakalarla ilgili işlemlerin, eylemlerin, hizmetlerin takip ve analizi, politika geliştirilmesi amacıyla ilgili kurumlar arasında veri paylaşımı planlanacaktır.

Vaka yönetimi sürecinde il göç idaresi müdürlükleri Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında Mağdur Destek Hizmetleri birimleri ile yakın iş birliği içerisinde çalışmalar da bulunması sürecin etkinliğini önemli ölçüde artıracaktır.

Yöntem:

Dijital imkanlardan yararlanılarak gizlilik ilkesi korunmak suretiyle etkin vaka yönetim sistemi geliştirilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Vaka yönetim sisteminin geliştirilmesi, kurumlar arası sistemsel entegrasyonların sağlanması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

Faaliyet 2.3.10:

İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması süreçlerinde başta kaynak ülkeler olmak üzere diğer ülkelerle iş birlikleri geliştirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti suçu bir ülkede işlenebildiği gibi, sınır aşan yönüyle birden fazla ülkeyi etkileyebilmektedir. Tacirler kimi zaman mağdurları vatandaşı oldukları veya ikamet ettikleri ülkeden başka bir ülke veya ülkelere taşıyarak birden fazla ülkede bu suçu işleyebilmektedir. Bu yönüyle insan ticaretiyle mücadele iki ya da çok taraflı ilişkilerin konusu olabilmektedir. Geliştirilecek iş birlikleriyle hem ülkeler arasında insan ticaretiyle mücadelede karşılıklı bilgi ve tecrübe paylaşımının sağlanması hem de mağdurların korunması ve insan tacirlerinin cezalandırılmasında yakın iş birliği kurulması amaçlanmaktadır.

Yöntem:

İnsan ticaretiyle mücadele noktasında insan ticaretine kaynaklık eden veya insan ticaretiyle mücadelede başarı ve tecrübesiyle öne çıkan ülkelerle ikili/çoklu iş birlikleri geliştirilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Geliştirilen ikili/çoklu iş birlikleri sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

STRATEJİ 2.4**İNSAN TİCARETİNE KONU OLABİLECEK YABANCI UYRUKLU
HASSAS GRUPLARA YÖNELİK TARAMA FAALİYETLERİNİN
GERÇEKLEŞTİRİLMESİ**

28 Ocak 2025 tarihi itibarıyla Türkiye’de 2 milyon 865 bin 430’u geçici koruma altındaki Suriyeliler, 1 milyon 66 bin 13’ü ikamet izniyle kalanlar ve 190 bin 220’si uluslararası koruma kapsamında bulunanlar olmak üzere; toplam 4 milyon 121 bin 663 yabancı bulunmaktadır. Türkiye üç kıta arası geçiş noktası olması hasebiyle yoğun düzensiz göç akınlarına maruz kalmaktadır. Düzensiz göçle mücadele çalışmaları kapsamında hakkında idari gözetim kararı alınarak geri gönderme merkezlerine getirilen yabancılar arasında da insan ticaretine konu yabancı bulunabileceği dikkate alınmak durumundadır. Türkiye’nin mevcut yabancı profillerinin hassasiyet kriterleri insan ticareti mağduru olasılığıyla birlikte dikkate alınarak yakın incelemeye ve taramaya tabi tutulması ve akabinde insan ticareti yönünden yüksek risk kategorisi olarak tanımlanabilecek gruplardaki mağdurların tespiti amaçlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Faaliyet 2.4.1:

Özel ihtiyaç sahiplerinin tespit işlemlerinde görev yapan personelin insan ticareti konusunda bilgi ve farkındalığı artırılarak, bu birimlerce yapılacak tespit ve yönlendirme sayıları artırılacaktır.

Açıklama:

İl göç idaresi müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren koruma masaları Uluslararası Koruma ile Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Özel İhtiyaç Durumlarının Tespitine İlişkin Yönerge hükümleri çerçevesinde yabancılarla detaylı koruma mülakatı yaparak özel ihtiyaçlarını tespit etmekte ve yabancıları durumlarının gerektirdiği hizmet sağlayıcı kurumlara yönlendirmektedir. Koruma masalarında görev yapan personelin insan ticareti muhtemel mağdurlarıyla temas etme olasılığı yüksektir. Bu nedenle öncelikle koruma masalarında görev yapan personelin insan ticareti mağdurları konusunda bilgi ve farkındalığı artırılacak ve kurulacak iş birliği ve iletişim mekanizmaları kanalıyla koruma masaları ile insan ticareti mağdurlarını koruma birimleri arasında etkin koordinasyon sağlanacaktır.

Yöntem:

Koruma masası personeline insan ticareti konusunda ileri düzey eğitimler verilecek, koruma masası mülakatları insan ticareti vakalarını tespit edebilecek şekilde yeniden yapılandırılacaktır. Koruma masalarında insan ticareti muhtemel mağduru olabileceği rapor edilerek insan ticareti mağdurlarını koruma birimlerine yönlendirilen tüm yabancılar ilgili birimlerce değerlendirmeye alınacaktır.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı, koruma masalarından yapılan yönlendirme sayısı, koruma masaları kanalıyla tanımlanan mağdur sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uyum ve İletişim Genel Müdürlüğü)

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü)

Faaliyet 2.4.2:

Uluslararası koruma kayıt, veri güncelleme ve statü belirleme mülakatı süreçlerinde insan ticareti vakalarının tespitine ilişkin analizler yapılacaktır.

Açıklama:

Uluslararası korumaya konu olan yabancılar ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen kişilerdir. Uluslararası koruma başvurusunda bulunan yabancılar ayrıntılı kayıt sürecinin akabinde kendileriyle yapılan statü belirleme görüşmeleri neticesine göre uluslararası koruma statülerinden birini alabilmekte ya da başvuruları reddedilmektedir. Gerek detaylı bilgilerin alındığı kayıt veya veri güncelleme işlemleri esnasında gerekse uzun süren ayrıntılı görüşmelerin yapıldığı statü belirleme mülakatlarında insan ticareti göstergelerinin ilgili birimlerce tespit edilebileceği değerlendirilmektedir.

Yöntem:

Uluslararası koruma işlemlerini yerine getiren personele insan ticareti konusunda farkındalık eğitimleri verilecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı, tespit sayısı, mağdur sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü)

İlgili Kurum:

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

Faaliyet 2.4.3:

Geri gönderme merkezlerinde insan ticareti vakalarının tespitine ilişkin analizler yapılacaktır.

Açıklama:

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik uyarınca Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun sınır dışı etme kararı alınacaklar başlıklı 54'üncü maddesinde belirtilen; Türkiye'de bulunduğu süre içinde geçimini meşru olmayan yollardan sağlayanlar ile çalışma izni veya çalışma izni muafiyeti olmadan çalıştığı tespit edilenlerle il göç idaresi müdürlükleri tarafından insan ticareti göstergelerine yönelik olarak mülakat gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yönetmelikte belirtilenler dışında da insan ticaretine konu olabilecek vakaların geri gönderme merkezlerinde tespit edilebilmesine yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem:

Geri gönderme merkezinde görev yapan personele insan ticareti konusunda ileri düzey eğitimler verilecek, merkezlerde düzenlenen ön değerlendirme ve mülakat formları insan ticareti vakalarını tespit edebilecek şekilde yenilenecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı, geri gönderme merkezlerinden yönlendirme ve bu yönlendirmelere bağlı olarak yapılan tanımlama sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Düzensiz Göç ve Sınır Dışı İşlemleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü)

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü)

Faaliyet 2.4.4:

İnsani ikamet başvuru sahiplerine yönelik insan ticareti vakalarının tespitine ilişkin analizler yapılacaktır.

Açıklama:

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 46'ncı maddesinde sayılan hallerde diğer ikamet izinlerinin verilmesindeki şartlar aranmadan Türkiye'de bulunan yabancılara insani ikamet izni düzenlenebilmektedir. İnsani ikamet izni düzenlenmesine konu olan yabancılar arasında da özel durumları bakımından hassas gruplar arasında nitelendirilebilecek vakalar bulunabilmektedir.

Yöntem:

İnsani ikamet izni görüşmelerini gerçekleştiren personele insan ticareti konusunda ileri düzey eğitimler verilecek, insani ikamet izni öncesindeki mülakatlar insan ticareti vakalarını dikkate alarak gerçekleştirilecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Düzenlenen eğitim sayısı, katılımcı sayısı, tespit sayısı, mağdur sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Yabancılar Genel Müdürlüğü)

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü)

STRATEJİ 2.5**İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARINA SUNULAN DESTEK HİZMETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ**

İnsan ticareti muhtemel mağdurlarının insan ticareti mağduru olarak tanımlanmasının ardından mağdur destek hizmetleri devreye girmektedir. Mağdur destek hizmetleri; insan ticareti mağdurlarının gönüllü ve güvenli şekilde menşe ülkelerine dönüşünü veya destek programına alınmalarını ifade etmektedir. Mağdur destek programları güvenli yerde barınma, psiko-sosyal destek, sağlık hizmetleri ile sosyal hizmet ve yardımlara erişim, hukuki yardıma erişim ve mağdurların yasal haklarına ilişkin danışmanlık, eğitim ve öğretim hizmetlerine erişim konusunda rehberlik yapma, mesleki eğitim alması ve iş gücü piyasasına erişim konusunda destek verme, tercümanlık hizmeti gibi çeşitli başlıkları içermektedir.

Mağdur destek hizmetleri insan ticareti mağdurlarının rehabilitasyonunu ve toplumsal yaşama yeniden entegrasyonunu hedeflemektedir. Bu bakımdan insan ticareti mağdurlarının mağdur destek hizmetlerine erişimlerindeki sorunların giderilmesi, destek hizmetlerinin sunumunda kurumlar arası eşgüdümün geliştirilmesi ve çeşitli olanaklar doğrultusunda mağdur destek programlarının güçlendirilmesi planlanmaktadır.

Faaliyet 2.5.1:

İnsan ticareti mağdurlarının sağlık hizmetlerine erişimlerinde uygulamadaki aksaklıklar giderilecektir.

Açıklama:

Yönetmelik hükmü gereğince resmi sağlık kurum ve kuruluşlarınca sunulan sağlık hizmetleri insan ticareti mağdurlarına ücretsiz verilmektedir. Buna karşın insan ticareti mağdurlarının ücretsiz sağlık hizmetlerine erişimlerinde idari ve teknik bazı aksaklıklar bulunduğu, söz konusu yabancıların ücretsiz sağlık hizmetlerine erişimini sağlayacak usul ve esasların, yöntemin ve araçların belirlenmediği saptanmıştır.

Yöntem:

İnsan ticareti mağdurlarının sağlık hizmetlerine erişimleriyle ilgili idari ve teknik aksaklıklar giderilecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Sağlık hizmetlerine erişimdeki problemlerin giderilmesi

Sorumlu Kurum:

Sağlık Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 2.5.2:

İnsan ticareti mağdurlarının mesleki eğitim imkanları artırılacak ve iş gücü piyasasına erişimlerini kolaylaştırıcı tedbirler alınacaktır.

Açıklama:

İnsan ticareti mağdurlarının rehabilitasyonu ve toplumsal hayata yeniden entegrasyonu için hayatlarını idame ettirebilecekleri bir işte çalışmaları ve düzenli gelir elde etmeleri önem taşımaktadır. Söz konusu kişilerin geçiş süreçlerine destek olmak adına mesleki eğitim imkanlarının artırılması, beceri ve kabiliyetleri doğrultusunda açık pozisyonlarında iş piyasasına erişimlerini kolaylaştırıcı mekanizmaların geliştirilmesi planlanmaktadır.

Yöntem:

Mağdurların iş gücüne erişim olanaklarının kolaylaştırılması amacıyla İŞKUR tarafından mağdurların boş ve uygun iş pozisyonlarına yönlendirilmesine yönelik mekanizmalar Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü'nün ilgili mevzuatı kapsamında geliştirilecektir. Mesleki eğitim imkanlarının artırılması ve eğitime erişim olanaklarının güçlendirilmesi için il milli eğitim müdürlükleri tarafından çalışmalar yürütülecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İşgücü piyasasına erişen, işe yerleşmesine aracılık edilen kişi sayısı, verilen mesleki eğitime katılan kişi sayısı (MEB)

Sorumlu Kurum:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu, Millî Eğitim Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 2.5.3:

İnsan ticareti mağdurlarının beraberindeki çocuklarının okul öncesi ve örgün eğitime erişimlerindeki aksaklıklar giderilecektir.

Açıklama:

İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmeliğin 24'üncü maddesinin dördüncü fıkrası; insan ticareti mağduru çocuklar ve insan ticareti mağdurlarının beraberindeki çocukların eğitim hizmetine erişimi amacıyla gerekli tedbirlerin Millî Eğitim Bakanlığınca alınacağını düzenlemektedir. Yabancılarla ilgili mekânsal yoğunlaşmaya ilişkin alınan tedbirler yönünden sığınmaevlerinde kalan çocukların adres kayıtlarından kaynaklı okul kayıt işlemlerinde aksaklıklar yaşanabilmektedir.

Yöntem:

Mağdurların beraberindeki çocukların eğitime erişimlerinde yaşanan idari ve teknik aksaklıklar giderilecektir.

Süre:

Kısa Vade

Performans Göstergesi:

Okula kayıt aşamasındaki idari ve teknik problemlerin giderilmesi

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı

Faaliyet 2.5.4:

Sığınmaevlerinde kalmayan mağdurlara yönelik sosyal yardım mekanizmaları geliştirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti mağdurlarının barındırılma yeri sığınmaevleridir. Bununla birlikte mağdurun sığınmaevi dışında bir adreste kalmak istemesi hâlinde koşullar değerlendirilerek mağdurun kendi belirleyeceği bir adreste de kalabilmesi mümkündür. Sığınmaevlerinde kalmasalar dahi mağdurların mağdur destek hizmetlerinden yararlanabilme hakları bulunmaktadır.

Yöntem:

Sığınmaevlerinde kalmak istemeyen insan ticareti mağdurlarının destek programlarından yararlandırılabilmesi sağlanacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Sığınmaevi dışında destek programlarından yararlanan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

Faaliyet 2.5.5:

Gönüllü geri dönüş ve yeniden entegrasyon desteklerine ilişkin olanaklar geliştirilecektir.

Açıklama:

Mağdur destek hizmetlerinin bileşenlerinden biri, mağdurların gönüllü ve güvenli geri dönüş programlarından yararlandırılmasıdır. Yabancı uyruklu mağdurların ülkelerine güvenli şekilde geri gönderilmeleri ve geri döndükleri yerde toplumsal hayata yeniden entegrasyonlarının sağlanmasında çeşitli araçlar geliştirilecektir.

Yöntem:

İnsan ticareti mağduru yabancıların ülkelerine gönüllü geri dönüşleri ve yeniden entegrasyonlarına yönelik uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları ve yabancı ülke misyonlarıyla birlikte sürdürülebilir olanaklar geliştirilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Gönüllü geri dönüş ve yeniden entegrasyon olanaklarından yararlanan yabancı sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı

Faaliyet 2.5.6:

Muhtemel mağdur veya mağdurlarla kurulacak iletişimde tercüme olanakları artırılacak, dil bariyerlerinin yarattığı zorluklar giderilecektir.

Açıklama:

Yabancı uyruklu muhtemel mağdurlarla veya insan ticareti mağdurlarıyla yapılacak görüşmelerde yabancıların anlayacağı dilde makul iletişim kurulması, nitelikli personel veya uygun ekipmanların bulundurulması gerekmektedir. Bu çerçevede tercüman ve tercüme cihazları hem mülakat sürecinde hem de destek hizmetlerinin yürütülmesinde kritik rol oynamaktadır.

Yöntem:

İnsan ticareti mağdurlarına yönelik tercüme hizmet kapasitesi artırılacak bu doğrultuda teknolojik imkanlardan yararlanılacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Tercüman sayısı, tercüme cihazı sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 2.5.7:

İstihdama yönlendirme desteğinin tüm mağdur destek süreci faydalanıcılarını kapsayacak nitelikte uygulanması sağlanacaktır.

Açıklama:

Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 22'nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendinde İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik uyarınca İnsan ticareti mağduru olarak ikamet izni verilmiş olan veya İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik uyarınca mağdur destek programından yararlanan yabancıların çalışma izni başvurularının, değerlendirme kriterlerine tabi tutulmaksızın değerlendirilebileceği düzenlenmektedir. Göç İdaresi Başkanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü arasındaki mevcut veri paylaşımı kapsamında insan ticareti mağduru ikamet izni sahipleri, tespit edilebilse de farklı bir ikamet veya statüye sahip olup da mağdur destek programından faydalanan yabancıların tespiti yapılamamaktadır. Göç İdaresi Başkanlığınca farklı ikamet türüne sahip olup da mağdur destek programından faydalanan yabancıların bilgisinin paylaşılması, tüm mağdurları kapsayacak etkin bir istihdama erişim hizmeti sağlanmasında önem arz etmektedir.

Yöntem:

Mevcut veri paylaşımına yabancı kişinin mağdur destek programından faydalanıp faydalanmama durumu da eklenerek ilgili yabancıların çalışma izni başvurularının değerlendirmesinde gerekli kolaylık sağlanabilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Veri paylaşımının yapılması, sistemsel entegrasyonların tamamlanması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü),

HEDEF 3

İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE
ADLİ YARDIM HİZMETLERİ
İLE SORUŞTURMA VE
KOVUŞTURMA FAALİYETLERİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ

HEDEF 3:**İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE ADLİ YARDIM HİZMETLERİ İLE SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA FAALİYETLERİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ**

Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadelesinde yol haritası olmak üzere hazırlanan Üçüncü Ulusal Eylem Planının bu bölümü adli süreçlere odaklanmaktadır. Bu başlık altındaki strateji ve faaliyetlerin temel amacı etkili, orantılı ve caydırıcı mahkûmiyet kararlarının verilmesini sağlamaktır. İnsan ticareti mağdur tanımlama işlemlerinin hemen akabinde idareyle iş birliğinde bulunmaya karar veren mağdurlar için mağdur destek hizmetlerine ilişkin süreçler işletilirken, diğer yandan insan ticareti suçunun soruşturması ve kovuşturulması işlemleri sürdürülmektedir.

İnsan ticareti mağdurlarının hukuki danışmanlık ve adli yardım hizmetleri yönünden desteklenmesi; mağdurların mevzuattan kaynaklanan hakları ve yargı süreçleri hakkında doğru bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Mağdurların hukuki danışmanlık ve adli yardım hizmetleri yönünden desteklenmesi amacıyla eylem planında çok aktörlü ve çok boyutlu müdahale stratejisi benimsenmiştir.

İnsan ticareti suçunun soruşturma aşamasında, öncelikle soruşturma sürecindeki aktörlerin bu konudaki teknik bilgilerinin artırılarak soruşturmaların etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bir diğer hedef ise insan ticareti suçlarının soruşturulmasında ulusal ve uluslararası raportörlerce tespit edilen uygulama sürecindeki aksaklıkların giderilmesidir. Burada özellikle savcılık makamına dosya hazırlayan kolluk birimlerine büyük sorumluluk düşmektedir. Mağdurun kovuşturma sürecine aktif desteğinin sağlanması ve ifadesine başvurulması gerektiği durumlarda bunun sağlanabilmesi de soruşturma aşaması için bir diğer önemli unsurdur.

İnsan ticareti suçuna ilişkin etkin yargılama sürecini işletmek bakımından hem soruşturma hem de kovuşturma süreci için dikkat çeken bir diğer husus ise insan ticareti suçunun sıklıkla yakın diğer suçlarla ilişkilendirilmesidir. Bunun nedeni insan ticareti suçunun karmaşık ve dinamik yapısı dolayısıyla Türk Ceza Kanunu'ndaki bazı suç türleriyle ortak/benzer özelliklere sahip olmasıdır. Bu durum suçla mücadelenin soruşturma ve kovuşturma aşamasında açılan dava sayılarının düşüklüğü ile beraat kararı sayısının yüksekliği gibi bazı eleştirel alanları da beraberinde getirme riski taşımaktadır. İnsan ticareti vakalarının soruşturulması ve kovuşturulmasına yönelik çabaların güçlendirilmesinin bu sorunları ortadan kaldıracağı öngörülmektedir.

STRATEJİ 3.1: **MAĞDURLARA YÖNELİK ADLİ DESTEKLERİN ARTIRILMASI**

Adli destek, öncelikle, insan ticareti mağdurlarının adli süreçler, hakları ve yükümlülükleri konusunda bilgilendirilmelerini amaçlamaktadır. Adli yardıma erişim için gerekli belgelerin toplanması ve sunulması konusunda mağdurlara yardımcı olunması da adli destek kapsamındadır. Bununla birlikte suçun soruşturulması ve kovuşturulması sürecinde mağdurların bir avukat tarafından temsil edilmesi ve bu noktada gereken durumlarda adli yardımdan istifade edebilmelerinin sağlanması da adli destek hizmetlerinin bir parçasıdır.

Mağdurlara yönelik adli desteğin artırılması stratejisi ile insan ticareti mağdurlarının adli süreçler hakkında tam ve doğru olarak bilgilendirilmesi, mağdurların bu süreçte desteklenmesi ve adli yardımdan istifade edebilmelerinin önündeki sorunların aşılması hedeflenmektedir.

Faaliyet 3.1.1:

İnsan ticareti mağdurlarının yasal süreçlerinin takibine ilişkin olarak Türkiye Barolar Birliği ile iş birliği mekanizmaları geliştirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti mağdurlarının haklarının korunması, mağdurlara hukuki danışmanlık sağlanması ve mağdurların dava süreçlerinin takip edilmesinde Barolar önemli işleve sahiptir. GRETA raporlarında; insan ticareti mağdurlarına hukuki yardım sunabilecek niteliklere sahip avukatları belgelendirecek sistemin uygulamaya koyulması ve insan ticareti mağdurlarına sistematik olarak belgeli avukatlar arasından avukat atanması önerilmektedir. Mağdurlara yönelik adli destek mekanizmalarının geliştirilmesinde ve avukatların uzmanlıklarının artırılmasında idare ve barolar arasında iş birliği güçlendirecektir.

Yöntem:

İnsan ticareti mağdurlarının haklarının korunması, mağdurlara hukuki danışmanlık sağlanması ve mağdurların dava süreçlerinin takip edilmesi konularında TBB ile iş birliği geliştirmeye yönelik mekanizmalar oluşturulacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

İş birliği protokolünün yapılması

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Türkiye Barolar Birliği

İlgili Kurum:

Adalet Bakanlığı

Faaliyet 3.1.2:**İnsan ticareti mağdurlarının adli yardımdan yararlanmaları sağlanacaktır.****Açıklama:**

Avukatlık Kanunu'nun 178'inci ve 179'uncu maddeleri uyarınca, insan ticareti mağdurları, tazminat talep etmek veya hukuk mahkemelerinde dava açmak için avukattan yardım alamayacak durumda olmaları halinde, kendilerine avukat atanması için barolara başvurabilmektedirler. Adli yardım, davanın karara bağlanacağı mahkemeden talep edilmektedir.

Baro tarafından avukat atanması ancak kolluk kuvveti, savcı veya mahkemeden talep gelmesi halinde mümkündür. GİB veya İGİM'ler böyle bir talepte bulunamamaktadır. Avukat, ceza yargılamasında hukuki temsil konusunda eğitim almış avukatlardan oluşan bir listeden resen atanmaktadır. İnsan ticareti konusunda bilgili olan sınırlı sayıda avukat bulunmaktadır. Uygulamada, insan ticareti mağdurları kolluk kuvvetleri tarafından bu imkândan nadiren haberdar edilmektedir.

2023 raporunda TİHEK, Göç İdaresi Başkanlığına insan ticareti mağduruna avukat atanmasını talep etme yetkisi verilmesini ve insan ticareti mağdurları için atama prosedürünün genel prosedürden ayrılarak insan ticareti konusunda bilgi sahibi avukatların insan ticareti mağdurlarını temsil etmesini tavsiye etmiştir.

Yöntem:

İnsan ticareti mağdurlarının adli yardımdan yararlanmaları için hukuki, idari ve teknik düzenlemeler yapılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Mağdurların adli yardımdan yararlanması

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği

İlgili Kurum:

Adalet Bakanlığı

Faaliyet 3.1.3:**İdarece müdahil olunan dava sayısı artırılabacaktır.****Açıklama:**

2018 tarihli ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 161'inci maddesi, Göç İdaresi Başkanlığı Hukuk Müşavirliğine "insan ticareti mağduru hakkında açılacak ya da açılan her türlü davaya ve çekişmesiz yargıya katılma" imkânı tanımaktadır. Ancak, insan ticareti davalarına idarece müdahil olunması sürecinde yeterince etkin olunamamaktadır.

Yöntem:

Tacirler hakkında açılan davalara müdahil olunarak insan ticareti suçunun yargılama süreçlerinde etkinliğin artırılması sağlanacaktır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Müdahil olunan dava sayısında artış

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Hukuk Müşavirliği)

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı (Uluslararası Koruma Genel Müdürlüğü)

Faaliyet 3.1.4:

İnsan ticareti mağdurlarının tazminat alabilmesi amacıyla mağdurlara hukuki danışmanlık sağlanmasına ilişkin tedbirler alınacaktır.

Açıklama:

Borçlar Kanunu'nun 49'uncu maddesi, kusurlu ve hukuka aykırı davranışla başkasına zarar veren kişinin tazminat ödemekle yükümlü olduğunu öngörmektedir. Söz konusu Kanun'un 50'inci maddesine göre, zarar gören tarafın zararı ve buna neden olan kişinin kusurunu kanıtlaması gerekmektedir. Zararın değerinin kesin olarak kanıtlanamaması halinde, hâkim, hakkaniyete uygun değer takdir etmektedir. Ayrıca, 51'inci madde, hâkimin tazminatın kapsamını ve şeklini, koşulları ve kusur derecesini göz önünde bulundurarak belirleyeceğini öngörmektedir. Türk Ceza Kanunu'nun 55'inci maddesi uyarınca, faillerin el konulan veya dondurulan mal varlıkları, insan ticareti mağdurlarının tazmin edilmesi için kullanılabilir. Ancak uygulamada insan ticareti mağdurlarının tazminat haklarını kullanmalarında bazı eksiklikler olduğu görülmektedir.

Yöntem:

Mağdurların mağduriyetlerinin ve kayıplarının tazmin edilmesi yolunda mağdurlara yol gösterici olacak ve danışmanlık sağlayacak olan mevcut hizmetler güçlendirilecektir.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Tazminat davası/karar sayılarındaki artış

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İlgili Kurum:

Adalet Bakanlığı, Türkiye Barolar Birliği

Faaliyet 3.1.5:

Hukuk klinikleri insan ticareti suçu, mağdurların koruması ve destek mekanizmaları hususlarında bilgilendirilecektir.

Açıklama:

Hukuk Klinikleri, hukuk fakültesi öğrencileri için geliştirilen uygulamalı eğitim modelidir. Klinik uygulamaları aracılığıyla, öğrencilerin vatandaşların hak arama yollarının güçlendirilmesi için çalışmalar yapmaları ve mesleki yaşamlarında ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları amaçlanmaktadır. Hukuk klinikleri hukuk fakültesinde öğrenim gören öğrencilere yönelik uygulamalı eğitim modeli olarak gelişmiştir. Bu modelde hukuk fakültesi öğrencilerine deneyim kazanma imkânı sağlayabilmek adına gerçek dosyalar üzerinden çalışmalar yürütülebileceği düşünülmektedir.

Yöntem:

Hukuk kliniklerinde görev alanlara insan ticareti suçu mağdurların koruması ve destek mekanizmaları hususlarında eğitimler, seminerler düzenlenecek.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim-seminer sayısı/katılımcı sayısı, iş birliği yapılan hukuk kliniği sayısı

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu

İlgili Kurum:

Üniversiteler, Barolar

STRATEJİ 3.2

İNSAN TİCARETİ SUÇUNUN SORUŞTURMA AŞAMASINDAKİ İLGİLİ AKTÖRLERİN FARKINDALIĞININ ARTIRILMASI

Suçların soruşturulması aşamasında iki önemli kurum aktif rol oynamaktadır. Bunlardan ilki savcılık makamı ikincisi ise kolluk birimleridir. İnsan ticareti suçunu tespit etmek ve suçun soruşturulmasını sağlamak bu birimlerin yetki ve sorumluk alanındadır. İnsan ticareti suçunun soruşturulması süreci, insan ticaretiyle mücadelenin ayrılmaz unsurlarından birisidir.

GRETA raporlarında insan ticareti suçunun soruşturulması sürecine ilişkin ortaya konulan tavsiyeler şu şekildedir:

- » Etkili, orantılı ve caydırıcı mahkûmiyet kararlarının verilmesini sağlamak amacıyla, farklı sömürü amaçlarına yönelik insan ticareti vakalarının soruşturma prosedüründeki ve mahkemede kovuşturulmasındaki boşlukların tespit edilmesine öncelik verilmesi;
- » İnsan ticareti suçlarını soruşturan kolluk birimlerine, farklı sömürü amaçlarına yönelik insan ticareti vakalarını tespit etmek ve soruşturmak için gerekli kaynakların, rehberliğin ve araçların sağlanması;
- » İnsan ticareti vakalarının soruşturulması ve kovuşturulmasına yönelik çabaların güçlendirilmesi; özellikle de zorla suç işlettirme, zorla dilendirme, zorla evlendirme ve organ ticareti gibi nadiren soruşturulan ve/veya kovuşturulan insan ticareti türlerine odaklanması.

Bu başlık altında, GRETA raporlarında da ortaya konulan tespitlerle paralel şekilde, kolluk kuvvetlerine insan ticareti vakalarını tespit etmek ve soruşturmak için gerekli rehberlik ve araçları sağlama, kolluk kuvvetleri, savcılar ve hâkimlerin insan ticareti vakalarını ele almaya yönelik uzmanlıklarının artırılması öncelikli hedeftir. Bununla birlikte soruşturma prosedüründeki boşlukların tespit edilerek gerekli tedbirlerin alınması da yine suçun soruşturulması süreciyle ilgili başka hedeflerden biridir.

Faaliyet 3.2.1:

İnsan ticareti suçunun bildirimi ve suçun soruşturulması konusunda kolluk birimleri bilgilendirilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti suçu ile ortak özelliklere sahip suçların başında gelen dilencilik, fuhuş, cinsel istismar ve çocukların suçta kullanılmalarına ilişkin ihbarlar kolluk birimlerinin asayiş daire başkanlıklarının görev alanına girmektedir. Bu kapsamda illerde çocuk büro, ahlak büro, aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadele büro amirliklerinde görev alan personelin insan ticareti suçu ile görevleri alanına giren suç tipleri arasındaki bağlantıyı içeren eğitim almaları amaçlanmıştır.

Yöntem:

Özel soruşturma teknikleri ve insan ticareti suçunun soruşturulması için dosyaların hazırlanmasındaki gereklilikler hakkında kolluk birimlerine eğitimler düzenlenecek, eğitici materyaller üretilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim sayısı, katılımcı sayısı, üretilen-dağıtılan materyal sayısı

Sorumlu Kurum:

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı

Faaliyet 3.2.2:

İnsan ticareti suçu ile en sık karıştırılan suçlara ilişkin Cumhuriyet Savcılarının bilgi ve uzmanlığı artırılacaktır.

Açıklama:

Savcılık teşkilatı kendi altında çeşitli bürolardan oluşmaktadır. Bunlar sıklıkla soruşturma bürosu, müracaat bürosu, ön ödeme-kabahatler bürosu, uzlaştırma bürosu, kamu görevlileri bürosu, terör ve organize suçlar bürosu, çocuk bürosu, daima arama ve zamanaşımı bürosu, basın bürosu, infaz bürosu, yakalama bürosu, talimat bürosu, emanet bürosu, esas bürosu, bakanlık muhabere bürosu şeklinde olabilmektedir. İnsan ticareti suçuyla bu suçlarla ortak özelliklere sahip suçlar TCK md. 79, 91,102, 103, 117, 226, 227, 229 suçların muhteviyatı gereği soruşturma bürosunun görev alanına girmekte olup bununla birlikte çocuklarla ilgili olan suçların soruşturulmasında çocuk bürosu görev yapmaktadır. Bu kapsamda özellikle bu bürolarda görev almakta olan Cumhuriyet Savcılarının insan ticareti suçu hakkında ortak özellik taşıyan suçların mukayesesinin yapılacağı eğitimlerde yer almaları amaçlanmıştır.

Yöntem:

İnsan ticareti suçu ile en sık karıştırılan suçlara ilişkin Cumhuriyet Savcılarında eğitimler düzenlenecektir. Ayrıca Cumhuriyet Savcılarının istifadesine sunulacak bilgilendirme kitapçıkları hazırlanarak dağıtımı yapılacaktır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Gerçekleştirilen toplantı sayısı ve katılım sağlayan Cumhuriyet Savcısı sayısı, açılan davalarda artış oranı, bilgilendirici kitapçığın hazırlanması ve dağıtımı

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Adalet Akademisi

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Üniversiteler

Faaliyet 3.2.3:

Sulh Ceza Hâkimliklerinde görevli hâkimler insan ticareti suçu ve bu suça ilişkin cezai hükümler konusunda bilgilendirilecektir.

Açıklama:

Sulh ceza hâkimi kural olarak soruşturma evresinin bir süjesi olsa da Ceza Muhakemesi Kanunu'nun çeşitli maddelerine göre Cumhuriyet savcısının talebi üzerine harekete geçmekte olup kendi yargı çevresinde kalan işlemleri yapmakla yükümlüdür ve bu kapsamda sulh ceza hâkimi; Cumhuriyet savcısı tarafından talep edilen istemin hukuka uygunluğunu denetleyip, bu talepler hakkında karar vermekle yükümlü olmakla birlikte, görevi itibarıyla arama, el koyma ve tutuklama başta olmak üzere kanun koyucu tarafından gösterilmiş koruma tedbirleri hakkında karar alabilmektedir. Bu sebeple soruşturma sürecinin en önemli süjelerinden biri olan sulh ceza hâkimlerinin de bu suçla mücadelede farkındalığının olması büyük önem taşımaktadır.

Yöntem:

Türkiye Adalet Akademisi koordinasyonunda üniversitelerle iş birliği halinde hazırlanacak insan ticareti suçuna ilişkin bilgilendirici materyaller hazırlanarak yine Türkiye Adalet Akademisi koordinasyonunda tüm Sulh Ceza Hakimliklerine gönderilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Bilgilendirici kitapçığın hazırlanması ve dağıtılması

Sorumlu Kurum:

Türkiye Adalet Akademisi, Adalet Bakanlığı ve Üniversiteler

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 3.2.4:

İnsan ticareti suçunun soruşturulması sürecini kesintiye uğratan uygulamadan kaynaklı sorunlar giderilecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti suçunun soruşturulmasının başında insan ticareti mağduru olduğu tespit edilemeyen yabancı kişiler sınır dışı edilebilmektedir; bu da delil toplama ve mağdurun faile karşı cezai takibata katılması açısından sorun teşkil etmektedir.¹³ Sınırlı delil toplanması ve olası mağdurların hızlı bir şekilde sınır dışı edilmesi veya mağdurların güvenlik endişeleri nedeniyle menşee ülkelerine gönüllü olarak geri dönmeleri söz konusu kişilerin mahkemede tanık olarak ifade vermelerini zorlaştırmaktadır.¹⁴

Yöntem:

İnsan ticareti suçunun soruşturulmasını akamete uğratan idari, teknik eksiklikler giderilecektir.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Soruşturma sayısındaki artış

Sorumlu Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

İlgili Kurum:

Adalet Bakanlığı

[13] CMK'nın 237-243. maddeleri uyarınca, mağdurun ceza yargılamasına taraf olarak katılması, mağdurlara delillerin toplanmasını talep etme, tanık çağırma ve onları sorgulama, duruşmada son beyanını verme, hükümden haberdar olma, temyiz başvurusunda bulunma ve cezanın artırılmasını talep etme hakkı sağlar. CMK'nın 234(3) maddesi uyarınca, bu haklar mağdura açıklanmalı ve yazılı olarak teyit edilmelidir.

[14] Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). (2022). Gap Analysis of the Investigation and Prosecution of Human Trafficking Cases in Türkiye. s. 41 ve 42.

Faaliyet 3.2.5:

İnsan ticareti suçu, mağdurların korunması ve destek mekanizmaları hususlarında baroların bilgi ve farkındalığı artırılacaktır.

Açıklama:

Baro avukatlarının insan ticareti suçu ve bu suçla benzer özellik taşıyan TCK'deki diğer düzenlemeler hususunda farkındalıklarının artırılması amaçlanmıştır.

Yöntem:

Türkiye Barolar Birliği koordinesinde 81 il barosunda insan hakları merkezi, kadın hakları merkezi ve çocuk hakları merkezine kayıtlı avukatlar arasından ilin işlem hacmi dikkate alınarak avukat grubu oluşturulacaktır. Belirlenen avukatlara eğitim içeriği Türkiye Adalet Akademisi tarafından oluşturulacak eğitim programı verilecektir. Her avukat kendi barosundaki tüm avukatlara bu eğitimi aktaracaktır.

Eğitim programı Üçüncü Ulusal Eylem Planı süresi boyunca gerçekleştirilecek şekilde programa alınarak İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulunun sekretarya hizmetlerini yürütmekten de sorumlu kurum olan Göç İdaresi Başkanlığına bilgilendirme amaçlı gönderilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Ayrıca faaliyet kapsamında Baro eğitimlerine mağdur haklarının dahil edilmesi ve adli yardım konusundaki boşlukların doldurulmasına ilişkin çalışılması konusunun da dahil edilmesi planlanmıştır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitimci havuzu oluşturulması, düzenlenen eğitim sayısı, eğitim alan avukat sayısı ve vaka artış oranı

Sorumlu Kurum:

Türkiye Barolar Birliği ve Barolar

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 3.2.6:

İnsan ticaretiyle mücadelede rol alan ilgili kamu personeline HELP (Human Rights Education for Legal Professionals) eğitimi verilecektir.

Açıklama:

İnsan ticaretiyle mücadelede soruşturma ve kovuşturma aşamalarına katkı sunmak amacıyla genel kolluk, Göç İdaresi Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve barolarda görevli personelin HELP eğitimi alması amaçlanmıştır.

Yöntem:

Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda eğitim alacak personel sayısının ve belirlenerek eğitim verilmesi amaçlanmıştır. Ulusal eylem planı süresi boyunca verilmesi planlanan eğitimlerin her yıl düzenli olarak yapılması planlanmıştır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim modülünü tamamlayan kişi sayısı

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı

İlgili Kurum:

İçişleri Bakanlığı

STRATEJİ 3.3**İNSAN TİCARETİ SUÇUNUN KOVUŞTURMA AŞAMASININ GÜÇLENDİRİLMESİ**

İnsan ticaretiyle mücadelenin en öncelikli aşamalarından biri de suçun kovuşturulmasıdır. İnsan ticareti suçunun faillerine etkili, orantılı ve caydırıcı mahkûmiyet kararları verilmesini sağlamak kovuşturma aşamasının etkinliğine bağlıdır. Etkin kovuşturma süreci aynı zamanda yeni mağduriyetlerin önüne geçilmesi ve suçun önlenmesi açısından önemli aşamadır. İnsan ticareti suçunun kovuşturma aşamasının güçlendirilmesi stratejisi ve bu strateji altında tanımlı faaliyetlerle insan ticareti davalarına bakan hâkimlere odaklanılması amaçlanmaktadır.

Faaliyet 3.3.1:

Türk Ceza Kanunu'nun 80' inci maddesi kapsamında açılan davaların analizleri yapılacaktır.

Açıklama:

Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün verileri doğrultusunda son üç yıl içerisinde Türk Ceza Kanunu'nun 80'inci maddesi kapsamında açılan ceza davalarının analizlerinin (beraat, düşme, mahkûmiyet, tefrik nedenleri) yapılarak aşağıda yer alan faaliyetlerde (özellikle bilgilendirme materyallerinin hazırlanmasında) bu analiz sonuçlarının da dikkate alınması amaçlanmıştır.

Yöntem:

Adalet Bakanlığı tarafından son üç yıl içinde açılan davaların analizlerinin yine Bakanlıkta iş birliği halinde çalışacak akademisyenlerle yapılarak, çalışmanın bir doküman haline getirilmesi ve aşağıda yer alan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde referans olarak kullanılması planlanmıştır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Dava analiz dokümanının/raporunun oluşturulması

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 3.3.2:

İnsan ticareti suçu ile en sık karıştırılan suçlara ilişkin olarak asliye ceza mahkemeleri ile çocuk mahkemelerinde görevli hâkimlere eğitimler düzenlenecektir.

Açıklama:

İnsan ticareti suçuyla en sık karıştırılan suçların başında TCK md. 79'da düzenlenen göçmen kaçakçılığı, md. 91'deki organ ve doku ticareti, md. 117'deki iş ve çalışma hürriyetini ihlal, md. 102'deki cinsel saldırı, md. 227'deki fuhuş, md. 229'daki dilencilik suçları gelmektedir. Bu suçların kovuşturulmasından sorumlu ilk derece mahkemeleri ise asliye ceza mahkemeleri ile şüphelinin çocuk olması halinde çocuk mahkemeleri görevlidir. Bu kapsamda mahkemelerin insan ticareti suçuyla ortak özellik taşıyan suçların kovuşturulmasında tecrübe paylaşımı yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem:

İnsan ticareti suçu ile ortak özellikler taşıyan suçların en sık görüldüğü yer mahkemeleri olan il-lerde bulunan asliye ceza mahkemesi hâkimleri ve çocuk mahkemeleri hakimlerine insan ticareti suçu ile insan ticareti suçu ile ortak özellik taşıyan suçlar hakkında meslek içi eğitim yapılması amaçlanmıştır.

Bununla birlikte Türkiye genelindeki tüm mahkemelere insan ticareti suçu ile bu suçla ortak özelliğe sahip suçların soruşturulması ve kovuşturulması hakkında bilgilendirici materyal hazırlanarak dağıtılması amaçlanmıştır.

Süre:

Orta Vade

Performans Göstergesi:

Toplantı katılımcı sayısı, suçun insan ticareti suçu kapsamında olması sebebi ile görevsizlik kararı verilen dava sayısı, bilgilendirme materyalinin hazırlanması ve dağıtılması

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı, Türkiye Adalet Akademisi, Hâkimler ve Savcılar Kurulu

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

Faaliyet 3.3.3:

Türkiye Adalet Akademisinin insan ticareti suçuna ilişkin eğitim müfredatı zenginleştirilecektir.

Açıklama:

Türkiye Adalet Akademisi tarafından göreve başlayacak tüm hâkim ve savcı adaylarının hizmet içi eğitim müfredatında insan ticareti suçu eğitimi verilmektedir. Ancak insan ticareti suçu ile bu suçla ortak özelliklere sahip suçların benzerlikleri ve farklılıklarını içeren bir ders bulunmamaktadır. Bu kapsamda; bu suçla ilgili bilgilendirme ve farkındalığın sürdürülebilir olması için Türkiye Adalet Akademisinin eğitim müfredatında bu konuya da yer verilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:

Türkiye Adalet Akademisi tarafından eğitim müfredatının güncellenmesi, vaka örneklerini de içeren ders içeriklerinin oluşturulması ve bu eğitimi verecek savcı/hâkim veya akademisyenlerin belirlenmesi planlanmıştır.

Süre:

Uzun Vade

Performans Göstergesi:

Eğitim müfredatının güncellenmesi ve eğitimcinin belirlenmesi

Sorumlu Kurum:

Adalet Bakanlığı Türkiye Adalet Akademisi

İlgili Kurum:

Göç İdaresi Başkanlığı

İZLEME - RAPORLAMA - DEĞERLENDİRME VE BÜTÇE

İnsan Ticaretiyle Mücadele Ulusal Eylem Planı'nın uygulama süresi 5 (beş) yıl olacaktır. Bu beş yıllık süre kısa vade (0-1 yıllık süreç), orta vade (0-3 yıllık süreç) ve uzun vade (0-5 yıllık süreç) olarak üç ana sürece ayrılmış ve her bir sürecin sonunda raporlama yapılmak üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) tarafından hazırlanacak raporlarla izleme ve değerlendirmesinin yapılması planlanmaktadır.

Ulusal Eylem Planında Türkiye'nin insan ticaretiyle mücadele ve mağdur koruma süreçlerine ilişkin 3 ana hedef belirlenmiş ve bu ana hedefler ilgili/sorumlu kurum ve kuruluşlar da belirtilerek temel stratejiler ve her bir stratejinin altında faaliyetler olarak belirlenmiştir. Bu görev ve sorumluluk dağılımında ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımızın insan ticaretiyle mücadele sürecine ne tür katkılar sunabileceği şekillendirilmiştir.

Her bir faaliyetle ilgili olarak açıklama, yöntem, performans göstergesi, süre, sorumlu kurum ile ilgili kurumlara dair hususlar düzenlenmiştir. Eylem Planının etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanması, uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesi, uygulamanın bağımsız bir insan hakları kurumunca izlenmesinin sağlanması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda izlemenin şeffaf bir şekilde yürütülebilmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda,

- » Eylem Planı'nın izleme ve raporlaması, insan ticaretiyle mücadele raportör kurum yetkisini haiz Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından yürütülecektir.
- » Eylem Planı'nda öngörülen faaliyetlerden sorumlu olan bakanlık veya kurumlar, bir yıllık dönemlerde uygulamaya ilişkin raporlarını hazırlayarak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'na göndereceklerdir. İlgili raporlar yıllık olarak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından tasnif edilerek Göç İdaresi Başkanlığı'na iletilecektir.
- » Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, kısa dönem (0-1 yıl), orta dönem (0-3 yıl) ve uzun dönem (0-5 yıl) sonunda **Ulusal Eylem Planının Dönemsel Uygulama Raporu**'nu hazırlayacak ve bu raporlar Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun onayına sunulacaktır.
- » Dönemsel Uygulama Raporu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından Kurumun internet sitesinde paylaşılarak kamuoyuna açıklanacaktır.
- » Dönemsel Uygulama Raporu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu tarafından İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu'na sunulmak üzere Göç İdaresi Başkanlığı'na iletilecektir.
- » Dönemsel Uygulama Raporu, İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Kurulu'nun yıllık toplantısında değerlendirilecektir.

BÜTÇE

Eylem Planında kurumlara ihdas edilen görev ve sorumluluklar kurumların bütçelerinin elverdiği ölçüde yerine getirilecektir.

KAYNAKÇA

ULUSLARARASI SÖZLEŞMELER

- Beyaz Kadın Ticaretinin Yasaklanmasına Dair Uluslararası Sözleşme (18 Mayıs 1904). Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/international_agreement_suppression_white_slave_traffic
- Beyaz Kadın Ticaretinin Yasaklanmasına Dair Uluslararası Sözleşme (4 Mayıs 1910). Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/international_convention_suppression_white_slave_traffic
- Kadın ve Çocuk Ticaretinin Yasaklanmasına Dair Uluslararası Sözleşme (30 Eylül 1921). Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/international_convention_suppression_traffic_women_and_children
- Köleliğe İlişkin Uluslararası Sözleşme (25 Ekim 1926). Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/slavery_convention
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (1930). **29 Sayılı Zorla Çalıştırma Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C029
- Kadın Ticaretinin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme (11 Ekim 1933). Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/international_convention_suppression_traffic_women_full_age
- Birleşmiş Milletler (BM). (1948). **İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi**. Erişim adresi: https://www.un.org/en/about_us/universal_declaration_of_human_rights
- Birleşmiş Milletler (BM). (1949). **İnsan Ticaretinin ve Fuhuş Amacıyla İstismarın Önlenmesi Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/convention_suppression_traffic_persons_and_exploitation_prostitution_others
- Avrupa Konseyi. (1950). **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf
- Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Köleliğe Benzer Kurum ve Uygulamaların Kaldırılmasına İlişkin Ek Sözleşme (7 Eylül 1956). Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/supplementary_convention_abolition_slavery_slave_trade_and_institutions-and_practices_similar_slavery
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (1957). **105 Sayılı Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C105

- Avrupa Konseyi. (1961). **Avrupa Sosyal Şartı**. Erişim adresi: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/035>
- Birleşmiş Milletler (BM). (1966). **Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/international_covenant_economic_social_and_cultural_rights
- Birleşmiş Milletler (BM). (1966). **Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights
- Birleşmiş Milletler (BM). (1989). **Çocuk Hakları Sözleşmesi**. Erişim adresi: https://www.ohchr.org/en/instruments_mechanisms/in

ULUSAL MEVZUAT

- **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası** (1982). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2709&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Türk Ceza Kanunu, Kanun No. 5237** (2004). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Ceza Muhakemesi Kanunu, Kanun No. 5271** (2004). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, Kanun No. 6458** (2013). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6458&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Türk Vatandaşlığı Kanunu, Kanun No. 5901** (2009). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5901&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Karayolu Taşıma Kanunu, Kanun No. 4925** (2003). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4925&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Harçlar Kanunu, Kanun No. 492** (1964) Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=492&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=3>
- **Uluslararası İşgücü Kanunu, Kanun No. 6735** (2016). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6735&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **Terörle Mücadele Kanunu, Kanun No. 3713** (1991). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3713&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik** (2016). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2016/8722&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

RAPORLAR

- İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü. (2021). *2021 Faaliyet Raporu*. Erişim adresi: https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/lcSite/diger/faaliyet_raporu/2021_faaliyet-raporu.pdf
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2021). *Türkiye’de Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Programı (2021-2025)*. Erişim adresi: https://www.ilo.org/ankara/projects/WCMS_821859/lang--tr/index.htm
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (2021). *Global Estimates 2020: Trends and the Road Forward*. Erişim adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_norm/ipecc/documents/publication/wcms_797515.pdf
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2014). *Onuncu Kalkınma Planı: Afet Yönetiminde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Erişim adresi: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/03/Afet_Yonetiminde_Etkinlik_Ozel_Ihtisas_Komisyonu_Raporu.pdf
- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). (2022). *Gap Analysis of the Investigation and Prosecution of Human Trafficking Cases in Türkiye*. Erişim adresi: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2022/GAP_Analysis_Turkey.pdf

WEB SİTELERİ

- Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC). (t.y.). *İnsan Ticareti ve Suç*. Erişim adresi: <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/crime.html> (Erişim tarihi: 5 Ekim 2023)
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). *İlkokul Veli Yayınları*. Erişim adresi: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_11/13160721_IYLKOKUL_VELIY.pdf (Erişim tarihi: 6 Eylül 2023)
- Uluslararası Kızılhaç Komitesi. (2014). *Refakatsiz ve Ailesinden Ayrı Düşmüş Çocuklar’a İlişkin Kurumlararası Rehber İlkeler*. Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkiye/media/4641/file/REFA-KATS%C4%B0Z%20ve%20A%C4%B0LE>
- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF). (t.y.). *Çocuk Yaşta Evlilik*. Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkiye/çocuk-yaşta-evlilik> (Erişim tarihi: 5 Ekim 2023)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ
BAŞKANLIĞI

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE ULUSAL EYLEM PLANI 2025-2030

